

8° Philol.

748

W

20

154

100

100

Decorative initial letter 'L' with a red line extending across the page.

1

GRAM-

matyka Čeſta w

w dwogij Stráncé.

Orthographia předkem/

čteráz včij Čeſkau řeč práwě a wlaſtně
pſáti/ y čijſti. Ta ſe y Leykom hodij.

Etymologia potom/ čte-

ráz včij Čeſkau řeč práwě a wlaſtně
mluwiti/ y z Latijny wykládati. Ta

ſamym Latinjčtům přyſluſſij.

Rdozkoſi žádáſe čeſky e ádně čijſti/pſáti
y z Latijny wykládati/ máſe tyto z nowa
wydané Knížky e pilnoſtij předčijſti.

Jan Václav J. J.
Empetus

5 Právozodenski
5 de 1649.

CATHO

Contra uerbosos noli cōtendere uerbis,
Sermo datur multis, a nimi sapientia
paucis.

Prředmluwa.

Droženemu Panu Panu
Wáglawowi z Lomnice / a na
Vlámešsti / pánu na sebe lastawému. Bněz
Beness Optát z Telče / na ten čas učitel w
Vlámešsti: a Petr Gzel z Prahy / Služ
bu swau / s winšowaným wšeho
spasytelného dobrého
wzkazugú.

Ssem známó gest /
Drožený pane / pane mí
lý / že každé řeči prawý
zpuosob / netoliko se zas
chowává w mluwení /
ale také w psaní. A pro
tož každá řeč má swau
Orthographú / totiž / zpúsob prawého psá
ní / a ztoho y čtení. Třeb kdež w psaní a
w mluwení není srownání / ztoho weliz
ký zmatek a nerozum / w slowých y w řeči
musý pocházeti.

Jž je řeč Česká / také swú Orthogra
phú má / ač gú ti kterúž Bibliú tiskli / nege
dnostayně zachowávali : Třebde takto /
ginde ginač / ta též slowa psali : a čtenáři
ke čtení žádně zpráwy nedali.

Předmluva.

T My když sine Nový Testament/ po blé Erazmowy náprawy český vykládali widúce tu pravou Orthographij / w Latijnské řeči/ y w liter psanij/ y w punktúw položenij. Také w nassij české řeči abychō to obé/ y w psanij/ y w punktowanij/ zachowali. Tehdy Orthographij Českú (ne magúce hotové odkud wzyti) sine wyhledali: w pilném rozváženij wsech kterijž českú Biblij wytiskli/ yak se wtom kde srownáwali neb nesrownáwali/ a kterij neymýrněgij psali: a podle té sine se w psanij y w tiskěnj zachovali.

T Že sine tehdy také důtky wassij milosti/ psati a čísti učili: A rovně tehdy také Matěg z dworistě/ w wassij milosti slauže/ Pres (tomu se yak žiw od žádného newčiw) dělal. Protož chčegúce s obú stran/ tu prácy swú/ předkem důtkám wassij milosti/ a potom komužby koli toho bylo potřebij/ poslúžiti. Teď sine tu Orthographij znova složenij/ nowým presem wytiskli.

2 Thym 3 Aby ony yak ten dobrý Thymotheus / a
Dany. 13 ona dobrá Suzanna/ z mladosti w Zákoně Páně čtúce/ w pújsmých swatých se wyučorwali.

T Gestli žeby pak kdo prácy tauto nassij gsa hnut/ a zbuzen/ nadto gessěe nětco

Předmluva.

zprawněgššůho k Orthographů české nauš
šel a wyhledal : my wděčni toho sauce /
z toho pána Boha chwáliti budeme: Neb
každému w řeči České zběhlému / giž snáže
přijgde opravowati / nežli od počátku pos
čítí.

¶ Wšak wasse milost z tohoto malého
dětčám wassým posluženů / wždy tu pos
wolnost / služebníkům swých a hotowost
ráčíte poznati : bychom wčem wětššým
mohli / žebychom jim rádi poslauzili.

Stým day se wassů milosti pá Bůh

y snimi podle obogůho člověka

wždycky dobře mýtí. Dan w

Plaměšti wečtwrtel pas

máčky S. Jofů. Léta

páně. M. D.

XXXIII.

DISTICHON AD LECTOREM

Quisquis amas sermonem scribere
rite Bohemum

Et legere: Hic modicus prestat utrūq;
liber.

První Stránka.
Orthographia.

Yakž se z Kzeckého yazyku wykládá/
Gest vměněj pravého / mírného psaný /
a z toho také pravého mírného čtení.

Kozdělení Orthographij.

Yakož gina každá / tak y česká Ortho-
graphia w dwohú wěcy záležij. S strany
zwuku slow / w slusném Liter postawenij
yak se která slowa kterými Literami psáti
magú / k snadněgššijmu wyslowenij. A s
strany smyslu řeči / w slusné punktuw roz-
dílnošti : yak se která řeč kterými puncty
má děliti / k snadněgššijmu smysla wyro-
zuměnj. Aby tak každému Čtenáři snáze
bylo / y slowa wyslowiti / y wsseliké řeči wy-
rozuměti. Neb yakž litery rozdílný zwuk
tak punktowé rozdílný smysl wkazugú.

Uoc liter
Uoc pís-
tůw,

První Stránka České
Orthographij.

Ku poznánij první stránky Ortho-
graphij české řeči / s strany zwuku slow :
yak se která slowa kterými literami / prawě
a mírně magú psáti : k snadněgššijmu wy-
slowenij / gest potřebij. Nayprvé pořád
wssECKY litery / totiz / Abecedu českú položio

Orthographiá.

ti. Druhě/ rozdíl mezy literami/ w mocy
zvuku gegých oznámiti. Třetíj příkladně
pořádně to wссе okázati. Čtyrté/ některé
breviatury/ totiž/ vkracování psaní/ zna
menati.

¶ Abeceda Česká.

a/ á/ b/ c/ č/ d/ ſ/ e/ é/ ě/ f/ g/ h/ i/ ů/
y/ ý/ k/ l/ m/ n/ ň/ o/ p/ r/ ř/ s/ š/ ſš/ ſs
š/ t/ ě/ v/ u/ ů/ w/ x/ z/ ž/

¶ Rozeznání mezy literami w zvuku
a w mocy.

Vocales.

¶ Mezy wssemi literami/ toto gest pr
vní rozoznání. Ssest gich slowau Voc
cales/ neb český/ hlasyté: Jako/ a/ e/ i/ y/ o/ u
Kteréz proto slowau Vocales/ neb hlasys
té/ že každá ta litera/ hlas swouoy prostran
ný má: Jako a/ samo/ e/ samo/ též/ i/ malé
y weliké/ y/ také/ u/ samo prostranný hlas
činí.

Consonantes.

¶ Gině wsscky litery slowau/ a sū Cō
sonantes/ a neb český/ spoluzvučné: proto
že ne samy/ ale wždy s některau ztěch ssesti
swúy zvuk magú. Jako příkladně/ mast/
trest/ mnich/ mysl/ kost/ duch.

G Sau orossen w Czeské řeči/ některá
krátká potvorná slova/ gesso žádně wo-
calnij blasyté litery nemagij. Jako/ worch/
sfp/ tih/ chrt/ sursz/ sirtk/ etc. Ale w giných
yazycých toho se nenalézá.

G Nad Vocalemi/ to gest nad
blasytými literami/ co má zna-
menáno býti.

Moc ac-
centu.

G Nad vocalemi slussij znamenati ac-
centu/ to gest čárky tenké/ na stranu tržené
Kdež koli ten accent nad kterau stogij / tu
gest toho hlasu/ neb toho zvuuku / dlouhé
wostregssij znění: Kdež pak toho accentu
nad kterau nenij/ tu gest toho hlasu krátké
y mdleyssij znění.

G Malé neb tenké i / w swém prodlu-
žení/ místo accentu/ dwognásobně se kla-
de/ takto ij. Jakož pak y giné vocales/ neb
blasyté / w swém prodlužení / a w swém
ostregssijm znění: místo accentu/ dwoga-
násobně w zákoně sau položeny.

G Nad Consonantes/ to gest nad
spolu zvučnými/ co má zname-
nání býti.

G Nad Consonantes/ slussij znamenati
apices/ totižto wrssty obssijrné krátké: Kdež

Orthographi.

Řech nadními nenů/ tu každá litera bez to-
ho wrstku / w swém přirozeném zwuku
znij . Ale kdež koli nad kterau ten wrstek
stogů/ tu gť té litery/ neb hrubšij/ neb ten-
šij y brněawěgšij zněnů. Neb wrstkové
změněnů přirozeného zwuku nad každau
literau významawagů. Jakož to wesse
čko pořádně w příkladech Abecedy vka-
záno bude .

Moc wr-
stka.

Diphthongi.

Je w každé řeči Diphthongi se zname-
nagů a vkazugů/ slusšij wědčti: že Diphtho-
gus gest dvou hlasytých liter/ moc swů dr-
žijých/ w gednu syllabu spogenů/ neb zbě-
hnutů. Každá litera vocálnů/ sama neb s
ginými Consonanty/ má obwlaštenů syl-
labu činiti: a protož když se dvě spolu (obě
moc hlasu swého držijce) w gednu syllab-
u zběhnau/ to slowe Diphthongus.

Je pět pat Diphthongu w České řeči
máse znamenati: Ay/ au/ ey/ oy/ uy. Tu
wždy su dvě litery vocálnů/ obě swů moc
držijcy/ a obě spolu gedinů syllabu činů.

Ay/ gest Diphthongus hněwivosti. Ka-
ko: Ay nech mne/ ay co činůte.

Au/ w české řeči gest Diphthongus wšis-
tečný . Jako přígdau/ budau : když se o-
mnohých mluwůj, Těz/ tau cestau/ swau

První Strana

rukau/ kbyž se in ablatiuo feminini generis
mluvij. To šjře poznáš z Etymologij.

Ey. Jako gey/neymilegssij. Tu také/ně-
kdy malé i/ spolu s/e/a s velikým/y/mjše
sto consonanttu/ w gednu syllabu přichá-
zj. Jako pilněgssij/ mjrněgssij.

Oy. Jako boy/hoy/koy/foyt. Ta slova
w zákoně někdy škrze y/někdy škrze g/tiskli:
Ale každý může poznati/ že z zadu ne g/ ale
y/weliké znij. uy. Jako múj/ twoug swúj

Ty dva diphthongi/uo/ ie/ některij w
České řeči psanij/ nenalezíte pússij. Jako
Buoh/muoy/duom/wjera/mjera /swěs
dectwie/narozemie/slussieli/slyssiece. Mož
hliblychō y my též welmi snadně psáti: ale
že nikoli to° poznati nemůžeme/ aby kterij
lidé tak mluwili: neb by podle takowého
psanij w mluwenij/ musylo byti divné
aust křiwenij. Protož yatkž sami mluwíme
y giné lidi mluwiti slyssjme: tak bez těch di-
phthongú pússjme. Jako Buh/múj/dúm
Tu/ú/s accentem/to pdluženij/a wostrey
ssij znenij dobře zpřwj. Též wjra/mjra/
swědectwój/narozenij/slussijli/slyssjce: tu
samo dwogité ij/dobře dlúho/a dosti wo-
stře znij. Nam se wždy widij že takowé uo/
a ie/yatkž se pússe/zlý zwuk w české řeči/ a
welikú překážku/ čtenáři činij. Wssak gili

Orthographi.

že se komu takové psaní předce líbí / má
toho dobrú vůli : my wtom žádného nes-
chcem haněti / než což se nám mirněgššého
widí / to sme oblíbili y giným vřázali.

Příkladowé k vřazanú mocy

a znějí / porádně každé Litery wššij české abecedy.

A zwláště yať ta litera / i / při které giné literě
má psána byti / w swém hlasu.

a / bez accentu / krátce má zněti. yako swa
tý / swatost / když se o swatém člověku mlu-
wíj. á / s accentem / dlauze a wostře má
zněti. Yako ya / má / twá / pán : též swatost
když se (ačkoli bez přisma z obyčege) o služe-
bnosti swatosti mluwíj. b / se vřívá ge-
dnostayně na každém mýště. po b / když se
malé i / klade / má tence složeno býti. Yako
Bibli / bili : Kdež se weliké y / klade / má hru-
bě složeno býti : yako byly / bydlo býti.

c / bez wrštku / wtó zwuku znějí / yako kdyby
dal znamenj mlčenj / c / c. yako co / cesta / cpá-
ti / přto c / když se koli klade y / wždy se welké
má klasti : neb tať přwě znějí : yako cyzý cý-
sar. Ac se ti kterjž záto wryškli wtó gedno-
stayně nesrownawagú. č / s wrškem /
wtó zwuku znějí : yako když děti kolebagú /
č / č. yako často / česty. Potó č / když se koli
přisše / i / wždy se má malé neb tenté / gedno
neb dwogité klasti. Yako činiti / čistiti / číšťi
čítí.

Tuto pilně znamenay/že přitom obod
 gim/c/č/ta litera/z/zbytečně se přidává:
 neb se tu w swém zwuku ničdá newyslo
 wuge: a byt se mělo/z/po/c/wyslowowa
 ti/ musyloby mnohé nemotorné šseplánij
 býti. Jako/c/z/o/ cž lowěk.

Po wersalnijm / **C** / musy se někdy ž / s
 wrsstem za samy wrssek přidati: aby bylo
 hrubšij ge° znění/yako Czlowěk/Czlaněk

d / bez wrsstu wssudy obyčegem zwys
 lým hrubě znij: Jako Dawid/dar/duch/
 dúchod. Po/d/malé i tence se má skládati
 jako gdi/dij/djly. Ale weliké y/po d/hru
 bē se má složiti: jako dým/ dyl.

š /s wrsstem/gest w subtylněgššijm zně
 nij. Jako poš/roš/teš/chod.

e /bez accentu/gest w zwuku swém krát
 ké. Jako ne/se/tebe/sebe.

é /s accentem/gest dlahé/wostré/zwu
 čné: jako/mé/twé/něsti/wěsti.

f / wssudy gednostayně fucij. jako fary
 ficij. Po f/ malé i/obyčegně wždy se klade
 Jako fytj / fiola : leč wté interieccy kdys
 dijss psy.

g / ani v Latinjktj / ani v Czechj / ges
 dnosteyně se nebere : někdy tenčegi. Jako
 Gezus/Girik/ gitro: někdy hruběgi. Jako
 Gabriel/Goliass/ Galilea / gummi. Ta

Orthographi.

hrubost geho mohla by (by obyčej byl)
wřsřtem rozeznána býti. Po g/ wřdy obyř
čegně malé i/ se klade. yako gisře/gř/gřdlo

Tuto také znamenay/ že g/ před s/ niř
řdy se neče. A poněwadž se neče : proč se
darmo přitom slowě / sem/ sine/ neb sau/
přisře? Mnoha slowa gednosteyně se přisř
řř/a wřřak w řeči rozum wřazuje wlastnj
každěho wřznamenanř.

h/ wřřudy w swěm zněnj duch wybář
wage hučř: yako hlawa/helm/tehdy/twě
ho. Kdež mář zničři/ yakoby něřdo trhl po
spālenř sebe/tu spředloženřm c/za gedno
se spoyuge. yako chrām/chwāla/chytrřch
chřiwřch. Po/ ch/ wřdy welikě y/ mář se
klāsti. Yako chřřřa/chyba/chyřil.

i/ maličkě wřdy (w prořřanněm rtuow
otewřenř) tence a křatce znič. Yako gich/
wiz/tito/psāři/řřāři.

ř/ pak to/ řdeř gest dwogitě/ také wřdy
tence/ ale dlauze wostře znič. Yako wřřm/
přřm/gřřm/dřřm : A z zadu/milř/doběř.

y/ welikě bez accentu/wřdy (w řewřenř
rtuow křom saměho prořředku) hrubě a
křatce znič. Yako cy/wy/my/byby/myly/
řdyž se o ženāch mluwř.

y/ welikě s accentem/ také wřdy hrubě/
ale křomu dyle a zwučřřegř znič. Yako dyle

První Stranka

mýle/mýně: A z zadu/milý/dobry/zlý.

Tuto slusšij znamenati / že obogúho i/malého/welitého/ čechové na počátku některých slow/ za g/ spoluzvučné/ vžij wagij. Příklad obogúho/ Jan/ Jakub/ yazyk/yatry/yakož. Protož tu ztěch dvou vocálních liter/ nikdyž Diphthongus není/ neb své mocy nedrží. Syc musylby říjcy w gedné syllabě/ J/a/n. J/a/kub.

Ě/ w swém znění wždy gednostayný zwuk drží: Jako kwám/kwapně. Po ě/ nemuož než welité/y/býti. Jako kysse/kým kýž. A z zadu/ wsselický/welický.

I/ někdy w swém zwuku tence se béře. Jako lenochu/lež/ lépe: někdy pak hrubě. Jako/ blecha/blest/kluk/lež/za klam. Po I někdy malé i/ tence se klade. Jako litera/ list: někdy pak hrubě. Jako lyko/lyšy.

M/ rty zawírá / a zawřenými rty něž mě zní. Jako/mnoho/mého/dům/sům/ Po m/ také i/ malé y welité se klade. Jako mi/mistr/my/myš.

N/ bez wrssku / swým obyčegem hrubě zní. Jako dan/den/sen/wen. Po n/slusšij i/ stěriti/ kdy malé i/ a kdy welité má položeno býti. Jako nikdy/ nikoli/ a nyš ní/nýbrž.

Ň/ s wrsskom měčcegi zní. Jako dan/

Orthographij.

naň/ peň. o/ hlasem y accentem wždy
gednosteyně okrauhle se bére. Jako/ Bo-
že/ more.

p/ w české řeči gednostayně má znění:
Leč se někde z židovské neb z Bzecké řeči/
s/ h/ spoyuge/ tehdy za f/ má čteno býti/
yako Raphael/Philistynstij/Philosophi
zophia. Po p/ i/ malé/ také veliké se kla-
de. Příklad prwního/ piš/ půsino/pů-
sar. Příklad druhého/ pytel/ pyšný.

q/ té litery Tzechové w psaní swé ře-
či nevžívají. Protož také w počtu abe-
cedy České položena není.

r/ bez wrstku wždy hrubě rycí. Jako
Rak/ rek/ rossi. To r/ kdez koli po sobě /
y/ má/ wždy veliké má. Jako ryba/ ry-
bník/ rychle. Přitom/ r/ hrubém bez wr-
stku/ z/ dobře se píše / y čte. Jako wrz/
brz. Tedy se ono k giné vocali následu-
gicý táhne/ yako brzo/krze/ mrzý/ drží.

ř/ s wrsttem chřáplawěgi zní. Jako
řasa/ řeka/ řemen. Přitom/ ř/ s wrsttem/
kdez se koli/ i/ píše/ wždy se má malé/
tenké/ krátké/ neb dwogité psáti. Jako
při/ dri/ říkali/ řídili. Při tomto / ř/
chřáplawém s wrsttem / ta Litera / z /
wždy zbytečně gse píše: Těb gse nikdy

ne čte. A byt se měla čistí/ musylo by býs
 ti obtížné sseplánij / leč při wersáli / kdyz
 někdy při/ R/ místo samého wrstku/ z/ s
 wrsttem/ musy položiti/ jako Rzechor/ řekl
 Pán Pánu mému. To sú ti rozumně nad
 giné w swém yazyku znali/ kterijz wyciřku
 gúce Žákon/ po žádném c/ ani po r/ s wrs
 řtem/ té litery/ z/ zbytečně netiřli.

f s/ napřed/ neb w prostřed slova gediné
 obdlauzné; neb zadu malé. Podobně jako
 Hauser tence sypj/ s/ s. Příklad / sám/
 sem/ snes/ nás/ wás/ nes. Prostřed slova
 chcessli dvě s/ položiti/ jako takto: ss/ aby
 gedno k přednj vocáli/ a druhé k následu-
 gújcy tence sluffelo: máss napřed s/ malicš
 ké/ a potom dlahé položiti. Jako masso/
 Impresor. Přitom/ s/ tenkém wždy má
 welité/ y/ býti. Jako syt/ sýt/ sylvný/ mýsy/
 presy.

ff / dwogité / s/ obě dlahé/ neb gedno
 dlahé/ s druhým krátkým z zadu/ a neb sa
 mo s/ malé s wrsttem takto, š/ hrubě znij
 podobně jako kdyz kdo Slepice odnětud
 šhánij/ ss/ ss/ š. Příklad/ ššat/ desš/ weš.
 Prostřed slova chcessli dvě ff/ položiti/
 aby gedno k přednj vocáli/ a druhé k nás
 ledugújcy hrubě sluffelo. Máss napřed š /
 malické s wrsttem/ a potō dvě dlahé s/
 spolu

Spolu swázané položiti takto / šš. Jako
 wyššij. Wššak ž/ s wršškem obyčejně w
 prostřed slova šš/ předchází. jako niššij
 těššij/viššij. Přitom šš/ vždy malé/i/ ge-
 dno neb dwogité má býti. jako ššit/ššidlo
 ššip/šširšij.

t/bez wrššku/hrubě swým zwukem znij. t
 jako mat/nat/ššat/máti. Po t/ kdež se i/
 malé klade: má tence složeno býti: Jako
 tiššne/tišše/z zadu mýti pýti. Kdež se pak
 weliké y/klade/má hrubě složeno býti. ya-
 ko tys/týměř/ z zadu nehty/prsty.

č/s wršškem tencegi znij. jako tat/tuč/ č
 rnuč/nuč.

u/bez accentu krátké gč: Jako nuže/tuže. u

h/s accentem dlauze a wostřegi znij. ya h
 ko ruže/nuže/kúže.

w/litera w Czeské řeči velmi potřebná. w
 Ta kdež se sama před ginými slowy klade
 a neb když se napřed spolu s ginými Con-
 sonanty spoyuge/neb kdež z zadu po vocá-
 lých stogij:wlastně a zwučite swým zwu-
 kem znij. Příklad prvního/ w dům/ w
 hrst/w kost. Příklad druhé°: wbij/wstup
 wlož. Příklad třetího: wzaw/měw/diw
 korw/ těchto mužůw/rekůw. Ta pak když
 před vocálemi w gednu syllabu snimi se
 spoyuge/gest to což latinijcy rýtagij/že d/

Drwnj Stranka

gde w moc Consonanty. yako Wacław/
weljś/widjś/wost/wore. Po té litere/i/
tenté y hrubé se klade. Zako wiz / wjite/
wydam/wygdu.

r/ w Czeské řeči yakož y w latjnské swjy
zwoť držj. Zako Alexander/ Alexj.

z/ bez wrssku tence znj. Zako z země/ z
zahonu: Přitom z/ bez wrssku wždycky/y/
weliké klásti se má. Zako zyst/ zyma/zyg-
mund.

ž/ s wrsskem hrubě znj. yako žádost /
ženich. Potom ž s wrsskem wždy malé i/
gedno neb dwogité se půsse. Zako žid/ žiw
žjžen/ žjdle. Kdež ž/ wersale gest/ a má
hrubě znjti / mýsto wrssku kterjžby nad
njm měl státi/ obyčeg gest/i/ malé ponem
psáti. yako žialtar/ žienich.

J Příkladowé některj rozlič-
ného vjžwanj té litery/i/ malé
y weliké.

Ted nynj mnozj páni byli/ y panj/
y panny byly/ w býlým rausse/ s milými
přátely/ milj hosté nassi.

O milý holý co welmi bolj/ když to
li okolo hlavy trdem holj.

Po/c/ bez wrssku y s wrsskem. Cyn/
když gest čj/ cyzým darmo gey činiti.

Orthographi.

G po/r/bez wrsstu y s wrsstem. Ryby
w swé rychlosti/rýchde p kři dlaho se drží

G po//a po/t. Syt sem ya y ty/toho
sytij širokeho w šiři geho.

G po/s bez wrsstu y s wrsstem. W nau
zy žiwosti a žijiwosti / darmo se v žida
zysku nadíti.

G Breuiatury neb vtracowanij
Českého psanij.

G Wsseký vocales/ neb hlasité litery/
kdyžkoli buďto w prostřed neb na koncy /
weys nad giné litery se stawěgij: okazugij
před tjim/ nebo litery/ neb syllaby některé
wypuštěnij. Jako/pá^o/mē^o/ge^o/dobré^o.
Těz se to děge/když se consonātes/ neb spo
luzwučné/z zadu někde weys nad giné wy
stawugij. Také když se w psanij někdy po
slednij syllaby weys nad giné prwněgšij
stawěgij. Jako/přikazo/ a na hoře/li/ za
přikazowali. Těz wassij/ a nahore/ ti/ za
wassij milosti.

Wrssek když mezy některými literami/ a
tau vocalij weys/stogij: za/i/stogij. jako
bē/dē/nē/tē/za bie/die/nie/tie. Kdez i/swij
moc vocalnij tratij/ a za consonant znij.

Tytlowé prostij nadewssemi vocalemi/
napřed/ v pšted/ y při koncy/wssudy/m/

Druhá Stranka

neb/n (yakž rozum kaže) wyznamenawas
gŷ. Při té literě/p/ rozličnij tyelowé sau
p/za pře/yako pdkem/p/za při. yako pĕlad
p/za pro. yako prok. p/za pra. yako pĕhal
pwo. Též w psanŷ takowŷ tytel za/ra/
nad ginými mnohými literami se stawŷ /
y někdy za/na.

Letteré breuiatŷry w českém psanŷ wel
mi krátké sau. yako/ S/ za swatŷ. t. samo
se dvěma punkty napřed a zadu/za/to gĕ
neb za/totizto/se klade. A w krátkosti po/
wĕda/wssecky breuiatŷry českého psanŷ/
krátce nemohau sebrány býti. Také w tisse
nŷ se nenalezagŷ:w psanŷ/neb čtenŷ/káž
dŷ obyčegem snadně se gim naučŷ.

Druhá Strana České Or- thographŷ.

ŷKa poznánŷ Druhé stránky Ortho-
graphŷ w české řeči/ s strany smyslu řeči:
yak se která řeč/kterými punkty dělŷ/y k od-
dechnutŷ kdŷž gse čte / y k snadněgššŷmu
smysla poznánŷ. Potřebŷ gĕ ssestery pŷct
a přitom moc každého oznámiti/y příkla-
dy to okázati. Aby každŷ/kdožby nowŷ Te-
stament strze krazma zprawenŷ četl/w
šem punktŷm w něm položenŷm / mohl

Swoge
moc pun-
tuow.

Orthographiä.

rozuměti: a tak slusně y rozumně gey čistě
Ačkoli w některých Impressých lépe/ a w
některých hůře/ skrze Impressory/ punkto
wé sau položení.

Virgula, neb Suspensiuus.

To české neb Německé řeči se stawí
stráyssek tenky obdýlný/ ne vprjímě zhůru
ale possykem takto./ Slove virgula: to gč
prautek/ neb čárka. Nyněgššij Latinjcy/
obyčegně dole půl kroužka maličké° zpáta
kem kladau/ a suspensiuus mu rýkagij.

A takový punct se klade/ když řeč zača-
tá gessčt tak wisý/ že není ani smysl celý /
ani celé řeči vyplněný. Jako w příkladu:
Počátek weseleho zvěstowánij Gezu Kry-
sta Syna Božij°/ Tu gč řeč začatá/ wossak-
tu není ani smysl celý / ani té začaté řeči
plně dokonánij.

Noc to
ho pūctu.

Marek, i

Geminus:

To punct dwogitý/ kdez geden nad dru-
hým stogij. Jako takto /:/ Latinjcy/ ge-
minus gmenugij: Ten se klade/ kdez které za-
čaté řeči gest gij smysl poněkud celý: ale
gessčt není té řeči dokonánij/ k plnému wy-
rozuměný. Potom punktu dwogijm/ wžo-
dy gessčt k celosti a k plnosti wyrozuměný
té řeči/ něco wjice přijslusšij: a gessčt má

Noc to
ho pūctu.

Druhá Strana

Marek. i něco dopovědijno býti. Jako w příkła-
du. Počátek veselého zvěstování Gezu
Krysta Syna Božího/ yakož psáno gest
w procých: Tu giž té řeči gest / y počátek
y smysl poněkud celý: ale gestěc nenij té ře-
či doplnění/ k plnému wyrozumění: ges-
těc k celosti toho smyslu něco wíce má po-
wědijno býti.

Periodon.

**Moc to-
ho puctu.** ¶ Punct gest sám dole gediny takto / ./
Poněmž se znorou k počátku giné pořá-
né řeči wersále püsse: Neb když také stogij
z zadu při dokonání wssij řeči/ Latiniicy
některij/ periodon/ některij obyčegně Co-
Marek. i ma gey nazýwagij. Ten se klade/ když gest
y smysla y řeči začaté/ dokonale vyplnění
k celému wyrozumění. Jako w příkladu
Mala. iij. Počátek veselého zvěstování Gezu Kry-
sta Syna Božího/ yakož psáno gest w p-
rocých: Zle já posylám posla swého před
tvoáři twau/ genž pripravij cestu twú p-
tebau. Tu gest giž y smysla/ y řeči plné wy-
plnění/ k dostatečné wyrozumění. Neb
giž potom y hned wersale gest: a počátek
giné řeči/ z giného Proroka.

¶ Ginij příkladowé/ kdez se ti tři
pункtowé pořádně následugij.

Orthographi.

G Což narozeno gest z těla / tělo gest: a Jan iii.
což narozeno gest z ducha / duch gest.

G Téz: A on odpowídáge gednomu Math.xx
znich / řekl: Příteli nečiním tobě křivdy.

G Téz / synové buďte poslušný rodičů Koloc. iii
wewšsem: neb se to dobře líbí Pánu.

Interrogatiuus.

G Punct obwláštný gest otázky / neb
otázaný: genuš latiněcy Interrogatiuus
říkagů. Dwa puncty / geden nad druhým
dolný prostý / ale wrchný s nakřiweným
wocáskem / takto / ? / Ten se klade / kdez se
něyaká otázka děge: aby z odpowědi bylo
té otázky wyswětlený: a má se vždy způs
sobem otázky čísti. Jako w příkladu: Ko
lik chlebů máte? a oni řkau: Sedm. Tu
máš giž y otázku / s punctem otázky: y od
powěd.

Téz chléb kterýž lámeme / zdaliž spole
čnost těla Krystowa není? Ale tu máš
otázku / y punct otázky. A y hned potom
odpowěd / k wyswětlený té otázky / kdez A
posstol dý: Neb geden chléb / gedno tělo
množý gsme: neb wššyčkni z téhož chleba
částku béréme. Aby z wlastního wyswěs
tlený Aposstola / y z skutku wkázaného / bys
lo znáti / že tu Aposstol prostě nemluwil o

Gruba Stranka

přirozeném těle Krystowě / ale o duchow
ním těle geho Cyrkwe: o duchowný spo
lečnosti wěrných. Takož z Erazmowy Pa
raphrazy snadné gest wyrozuměti.

Partitiuus neb Diuisiuis.

T Při koncy řádku / kdež koli některé slo
wo w své celošti nemuož položeno býti :
dwě virgule takto býwagij postaweny /
Noc to / Aby z toho čtenář čta wědel že to slo wo
bo pūkū. w tom řádku w celošti své položeno není.
Kdežto příkladně při koncy mnohých řád
kůw / gest widěti.

Parenthesis,

T Parenthesis w Orthograhpij / také me
zy puncty se klade. Kterážto za půl krawžtē
napřed se počíná: a půl krawžtē z zadu za
Noc té / wjrá takto / ( ) / A ta se klade / kdež se w ně
Parenthe / kterau řeč začatū / gina řeč wkládá: Neb p
fi. té řeči příčiny vřazanū / neb pro gegū dal
ššij oswětenū / a neb pro ozdobnost / pro
vřácenū / a pro potwrzenū té řeči.

Příčyna Zté pak příčiny těmi polaukrawžky se
zawřrá: Kdožby řeč začatū bez wššij pře
řážky předce čijsti chtel : aby což před Pa
parenthesy / a po Parenthesy stogū / pořádně
četl : a neb mezy tīm Parenthesým čta /
aby gi w zwlaffenūm rozważenū četl: aby

Orthographi.

w pořádku předsé vzaté řeči se ne meylil.

Příkladowé kdez se Parenthes
sis wkládá pro wkázaný příčiny/
předsé vzaté řeči.

T stáli pacholcy / y služebnýcy / kterýchž Jan xviii
vhlý nabrabali (neb zyma byla) a zhrčij
wali se. Též: Protož bylali dokonalošť k Židū vñ
škrze Lewýtské kněžstwý (neb škrze to lid
Zákon byl přiyal) což nad to bylo potře
bý aby giný powstal Kněz / kterýchžby pos
dlé řádu Melchysedekowa / a ne podle řá
du Aarowowa slul.

Příkladowé kdez se Parenthes
sis wkládá / pro té předsé vzaté řeči
swětleyssý wyložení.

Powstaw Petr vprošřed včedlnýj Skutko. i
křow / řekl (a byl zástup gmén spolu jako
Sto a dwadceci) Musij bratrj / musylo se
přisno naplniti.

Též: Neb ačkoli sau kterýchž slowau bo
howé / buďto na nebi buďto na zemi (yas
kož gsau bohové mnozý a páni mnozý)
wssať my gediného Boha máme. j. Kor. viii

Příkladowé kdez se Parenthes
sis wkládá pro některé řeči / y ozdobnost y

vkráčenſj / y potvrzenſj.

1. Thym. ſj

¶ Aby bylo ſwědectwoſj časy ſwými / w kterézto yá poſtawen ſem kázatelem / Apoſtolem (pravdu prawſjm w Kryſtu / ne lhuť) wčitelem pohanůw s wſjrau a s prawdſj. Téz: Neb ſpogeni budu (prey) dwa w gedno tělo.

1. Kor. vi

¶ Také to ſluſſſj znamenati / že Impreſorowé / kterſjž Testament Erazmem napraweny tiſkli: někdy Parentheſim / ne yať obyčeg geſt polaukrauſky / ale dvěma puncty / napřed y z zadu zawſjrali. Jako: A řeč ta tělem wčiněna gť / a obywoala meſzy námi (a ſpatřili ſme ſlawu gegſj / ſlawu yaťožto gednorozené° od otce) plná miloſti a přwdy. Tu před / a ſpatřili ſme / mſjſto půl krauſka / geminus / a za od otce / při zawſjrenſj také mſjſto půl krauſka / geminus ſtogſj. Stapulěſký položil krauſky. Těkdy pak Impreſorowé potřebnſj parentheſim / ſamými virgulemi znamenali. Jako: Tehdy ſoldnéri kdýž ho wkrſjrowali / wzali rauhage° (a wčinili čtyři díly / gednomu kaž demu ſoldnéri díl) a ſukni. Stapulěſký zgewně parētheſim tu wkažuge / k ſnadněg ſſjmu wyrozuměněj položil polaukrauſky

Jan 1.

Jan xix.

A ten ſmyſl z Paraphrazy Erazmowoy / ſnadně ſe muoſj poznati.

Předmluva na Etymologij.

I Příklad kdež se ti punktové
všycni w gedné řeči spolu scházegj.

I Zdaliz newíte bratrj (neb znagj/
cjm Zákon mluvjím) že Zákon tak dlaus k Rzj. vj
ho panuge nad člowěkem/ dokudžby Zá-
kon žiw byl? Nebo žena poddana muži/
živěmu muži přiwázána gest skrze zákon:
pakliby umřel muž/ wyswobozena gest od
zákona muže.

Konec Orthographij.

I Každěmu v přiměmu Čtenáři
Kněz Wáclaw Philomates z Sindri-
chowa Gradce/ napd pozdrawenij.

I Ne diwjm se tomu že Laurencius
Valla/ muž w Latjnském yazyku náram-
ně wymluwony/ tak welmi se horlj/ na ty
kterjž ten yazyk swj bleskotoſtj hanebně
zprznili: a přecistj Latjnu z yazyku Kze-
ckého posslj/ skrze přiměšowánj giných
pstranných/ a ne wzácnyh yazykw sse-
redstwjím lehkomyšlným/ wzkažu wwedli

I Kdež toho ljtost mage / oto pras-
cował / aby toho vfflechtileho Jazyku
nakazenj / zase napravil. Jakož pak
otom znamenitec Knjhy (genž magj
Tytul / Liber Eleganciarum) sepsal:

Druhá Stranka:

aby znich se včyli wssyckni / kterjz právě
a čistě chtj Latjně mluwiti: a wwarowa
ti se wsseliyackých barbarismů a solecismů/
totiz nepravého / přewrácené^o / a zle zwu
čjcyho mluwenj. Czehož někdeyssj starj
Latjnssj učitelé (jako / Jeronym / Am
brož / y ginj gim podobnj) pilně ssetřili.
Ponichž přissli ginj skuchynskú latjnanu/
(jako Scotus / Thomas / Albertus / a gi
nj gim podobnj) kterjz aby gegich mars
né mudrowánj průchod mělo / potworné
terminy (jako volitio / filiatio / ecceitas / et
sic de alijs) k vůli sobě tworili: gesso la
tjnská máti k takowým dětem gse nezná.
Alle buš Bohu ztoho chwála / že nyněgssj
Latjnssj učitelé / jakož oto vsylugj aby
mnohá zawedenj a bludy oznámili / a pra
wdě nás učili: tak y oto pilnost magj /
aby čemuž koli nás učj / to gistan latjnanu
sepsali.

To proč by tehdy také ginj yazyko
wě wsseliyacy / swé čistoty neměli: Anobř
proč lidé toho yazyku wněmž gse zrodili/
krásy zanedbáwagj / a cyzými slowy od
ledskudž přisslými / kazyti gey dopaussčes
gj: A to se děge / ne gen w kwapném mlu
wenj / ale y w rozwáženém psanj. Protož
horljm y já / a divjm se tomu / že Czechož

Orthographij.

wé ozdobného yazyku swého/wpocitwo-
sti nemagij: nedbagijce zachowati zpúso-
bu wýmlywnosti té kteráž naň záležij. A to
ne gen w mluwenij/ ale y w psánij. Zwlá-
ště pak a nadewssecko w písni Swatém
Starého y Nowé^o Testamentu. Neb Bi-
blj gjž několikrát Imprimowali: a tu wž
dy (newijm swéwolnýmli nedbanijm/čili
prostým newědomijm) toho se dopustili/
že mnohá slova newprijmě z Latijny wy-
ložili.

místo	} ho gegich mu u au	imprimo wali.	} geho gich gemu uro u

G Což se těch dvou slow tkne/ gest a sau/
neb sú / Ta nesluffně/ zbytečně na mnohá
místech kladli/ až do offekliwosti čtenij y
poslúchanij. Neb což se koli kde w gedné
osobě stalo/ wssecko ten yakýs/ Gest/ vci-
nil. Počal se gest/ narodil se gest/ přissel
gest/ dal gest/ trestal gest/ zradil gest/ do-
konal gest/ umřel gest. A w mnohém po-
čtu/ ti yacýs/ sau/ neb sú/ kdež se co přihos-
dilo wssecko oni spáchali. Widěli sau/ re-
peali sau/ vkradli sau/ diwili sau se/ zarmú-
tili sú se/ sešli sau se/ swarili sau se. Kterak

Předmluva na Etymologů.

se tu rossudy to / gest / a to / sau / zbytečně kla
de / otom zgerová zpráva de verbis bude
oznáměna. Ten pak nebohy / bůsse / obogů /
ho sa pohlawů / a rozličných starůw / dis
wne wěcy působůsse.

T Zle co činů poruffeně wýmluwnos
sti následowánů. A čím wíce obyčegom
poruffeným wdidla se paussstěgi / tím dále
se pbůhagů / sprawedliwost pak wto bys
nůti musy. Protož dobre gest zlým obyčes
gům za času būynost zastawiti / aby snad
dawnů swau starobylostů / w přirozenů se
nezměnili.

T Protož aby yazyku české^o nakáženů /
zase napřweno bylo: učinil sem Spis / pro
ty kterůž toho neznagů / aby otů česků Et
mologů měli / gůžby y w mluwenů / y w
wykládanů / zprawiti se mohli. Wssak ne
abych každé^o slowa declinacy / p casus / et
tempora (yakož w Latýnské Grammaty
ce slussů) wčyl. Ale oznámům gen tato slo
wa / kterýchž obyčeg zle wžíwá / tak w psá
nů / yako y w mluwenů. A ptom oznámům
kterak kterých slow zle wžíwaných / práwě
wžíwati máme. Wssak kdož prwé z Doná
tu poléwky sskolské nezakusyl / a Latýnau
sobě aust ne pplákl / teně nesrozumů spisu
tomuto. Tleb se wněm latýna s českinau

První Stránka Etymologů.

proměšuge: a ginal Etymologia sepsána
býti nemůže. A protož gen Knežím kterých
latýně vměgů/Přsarům/Literátům/a žá
kům se hodů. Než se dobře: čti a sud vprť
mý čtenáři.

DISTICHON ADLECTOR EM.

Si tibi barbaries male fandi prestitit
usum

Hac forma recte disce Boheme loqui

Etymologia.

¶ Jakž se z Kječého yazyku wykláda
Gest vměný pravého mýrneho mluves
ný/y také pravého mýrneho/gednoho
yazyku w druhý wykládaný.

¶ Rozdělení Etymologů.

¶ Jakož Latýnská Etymologia / w
osmeré Stránce řeči záležij: Tak také
tuto / při každé té stránce / kdež gest
zlé / a yak má býti pravé wy
kládaný vřázáno bude.

¶ První Stránka Etymologů
Gest (yakž Latýnjcy vřkagů) de
Nominibus.

T Melaby owšsem některá gměna / slo-
wa znamenitá / napřed býti položena :
gichžto obyčej w Zákoně Páně / w českém
yazyku omylně vžijová . Wšak pro včas-
cenij sau tuto zanechána : a že při nowém
Testamentu / podle Erazmowy náprawy
potřebněgi budau oznámena.

Regula de Nominibus
adiectiuis.

T Adiectiua neutra pluralia / absqz sub-
stantiuis posita. Jako / cetera / bona / ma-
la / nouissima / priora / noua / vetera zc / ma-
gij se exponowati cū illo substantiuo / wě-
cy / a byt gich pak w gedné řeči několiko
položeno bylo / dosti gě gednau / wěcy po-
ložiti. Exemplū : Cetera uero cum uenero
disponam . Sine pak wěcy kdyžbych přis-
šel zřijdijm. Recepisti bona in uita sua / et
Lazarus similiter mala / Wzals dobré wě-
cy za žiwota swěho / a Lazar též zlé. Siunt
nouissima hominis illius peiora prioribus.
Býwagij poslednij wěcy člowěka to° hor-
ššij než prwnij. Profert de thesauro suo no-
ua et vetera / Wydává z pokladu swěho
nowé y staré wěcy.   Exceptio.

Omnia / neutrum plurale sine substan-
tiuo positum: má se exponowati singulari-
ter

1. Kori. xi
Luka. xvi

Luka. xi.

Mat. xii.

Etymologiĳ.

rtter bez wěcý/ ne pluraliter s wěcmi .

Exemplum: Omnia mihi licent/ sed non omnia conducunt. Wssecko mi sluffŷ/ ale newssecko prospŷwá . Omnia facite sine murmuratione / Wssecko činte bez reptáŷnŷ. A takowá expositio gest lepšŷŷ nezli s wěcý přidanŷm . Tak také máŷs exponowati/ bona a mala/ kdýž při sobě mŷwagŷ/ omnia/ multa/ qnanta/ a neb něco takowého. Exemplŷ : Dabo vobis omnia bona/ Dám wám wssecko dobré. Exemplŷ Secundi : Multa mala operatus est: Mnoho zlého činil. Exemplŷ tercŷj: Quanta mala fecit sanctis/ Bterak mnoho zlého činil Swatŷm .

i. Bor. vŷ
Filipen. ŷ

i. No xlv

Skut. ix.

Regula de Diphthongo, au,
et ŷ, Syllaba.

Ti kterŷž čestŷ Bilibŷ impřymowali ten Diphthong/ au/ za/ ŷ: a/ ŷ/ za/ au (yas koby wtom žádného rozdŷlu nebylo) impřymowali . Ale ty wěz že ten Diphthong činŷ rozdŷl/ inter casum act ŷm/ et ablatiŷuum in genere feminino . Neb kdýž actŷ casus má swŷ termiacy na/ u/ tehdy ablatiŷtiŷ má se skonati na au. Exemplŷ: Neŷuram bonam/ et confertam/ et coagitatā et superfluentem/ dabunt in sinum uestřŷ

Luka. vŷ

První Stranka.

eadem quippe mensura qua mensi fueritis
remetietur vobis. To český takto vylož /
Mjru dobrú / a nasutú / a natlačenú / a
vrchowatú / dadj w lúno wáffe : Neb
tau mĕrau kterúz bysſte mĕřili / bude wám
odmĕřeno. Tak y ginde poznáſs který geſt
casus accusatiuus / a který ablatiuus : wy
rozumjſs také lépe tomu co se tu prawj.

Sequuntur Regule de Casibus

De Nominatiuo .

Regula prima. Nominatiuus / nĕs
Eklez. vii kdy pěknĕ se promĕňuje in Accusatiuú / w
yazyku českém. Exemplum: Non est ho-
mo iustus in terra: kdež / homo iustus / geſt
casus nominatiui / a český / človĕk sprawes
dlivý / také casus nominatiui: budeſſi pak
přjſnosti Latjnské následowati / zle dſſs:
Nĕnj človĕk sprawedlivý na zemi : neb
máſs rjcy / nenjĕ človĕka sprawedlivĕ
v. No. iij na zemi. Též: Non est alius Deus in celo /
Lukas. i Nenjĕ giného Boha na nebi: Též: Nemo
est in cognatōn tua: Nerjĕky / žádný nenj
ale rcy / žádného nenj w přjbusnosti twĕ:

Regula Secunda,

Kdy se pak takowá promĕna dĕge /
když nĕco prawj se býti nĕčjm. Exēplj :

Etymologj.

Et tu puer propheta altissimi vocaberis: Tu též.
 Kdež to slovo ppheta/ w latijně gē casus
 nominatiui/ a wedlé přijnosti yazyku La
 tinské° mēlby tu oracy exponowati takto:
 A ty dýčē prorok náywyššijho slúti budeš
 Ale zle by tak česky mluwil / y máš řícy /
 A ty dýčē prorokem náywyššijho slúti bu
 deš: neb česky yazyk nominatiuū tu nestra
 pū/ ale chceť aby byl promēnen in accusas
 tiuum. Každý yazyk má swū wlastnū wy
 mluwnost/ čemuž Rjekowé říkagū/Phra
 sis: Co slusšij w latijně/ to ne wššudy slus
 šij yazyku giněmu. Též: an non sum Apo= E Bor. ix.
 stolus: rcy/ Zdaliz negsem Aposstolem:
 ne Aposstol. Takowāu promēnu wššudy
 máš činici/ kdežkoli toho slusšnost potře
 buge.

Regula Tercia,

¶ Někdy pak nominatiuus promēnus
 ge se in accusatiuum proto aby Amphibol
 ologia/ totiž pochybnost řeči/ rozumu nes
 dwogila: Neb dýššli wedlé přijnosti La
 tijnské: Slovo tělo včíněno gest / Am= Jan. i.
 phibologia tu bude. Neb kdož ta slova
 slusšij / nerozumij slowoli gest tělem vči
 něno/ čili tělo Slowem. Chceššli pak té
 Amphibologj se wwarowati/ musýšs zges
 dnoho nominatiua ydělati accusatiuum.

První Stranka.

Neb hle když dýšs: Slovo tělem včíněno
gest/ Amphibologia tu nebude/ neb rozum
tu dwogiti se nemůže.

De Genitiuo.

Regula prima. Genitius suba
stantius/ někdy pměnití se musý in Nos
minatium adiectium/ w yazyku českém.
Exemplum: Vbi est qui natus est rex Iu
deorum: kdez/ rex iudeorů máš český wy
ložiti/ Král židovský: ne král židův: Inter
natos mulierum/ mezi syny ženskými / ne
žen. Mandata hominum/ přikázání lids
ká/ ne lidů. Filius dei/ Syn Boží/ ne syn
Boha. Tak exponý kdez by to^o slusnost
potřebowala: Ale kdez neslusný/ tu nech ge
nitium při geho wlastný wáze státi. Ex
plum: Saluator mundi/ spasytel swěta/
ne swětý: Saluator corporis / spasytel
těla/ ne tělesný. Filius dei uini/ syn Boha
žiwého/ ne syn Boží žiwý: Ancilla domi
ni/ dšwka Páně/ ne panská.

Regula Secunda,

K této Reguli také slusný hebraismus
to gest/ že židovskému yazyku zwyklost gē/
Genitium substantium ponere pro adie
ctiuo. Ut filius perdicionis/ p filius perdis
tus: corpus peccati/ pro corpus peccans.

Math. ij

Luka. vij.

Math. xv

Math. iij

Ian iij.

Exepl. v.

Mat. xvi

ij. Tesa. ij

Ržjm. vj

Mat xxiij

Etymologij.

filius gehenne/ p filius gehennalis/ židow
skému yazyku tak mlurwiti sluffij/ ale české
nesluffij. A protož tdež takowý Hebrays
sinus se nalézá/ mášs exponowati/ genitis
uum substantiuum adiectiue: neb zle by čes
sky mlurwil tdyby řekl: syn zatracený/ tělo
hrůcha/ syn pekla: ale mášs řícy/ Syn za
tracený/ tělo hrůšsné/ syn pekelný.

Regula Tercia,

T Někdy také Genitiuus substantiuus
má se wyložiti per ablatiuum/ cum prepo
sitione/ o. Exemplum: Liber generatōnis
Jesu Christi. Knýha o rodu Gezu Krysta
A někdy cum prepositione/ z. Exemplum:
Congregati sunt principes sacerdotum/ et
seniores populi / Shromáždili se wrchný
Kněžij/ a starššij z lidu.

Math. i.
Mat xxij

Regula Quarta,

T Přitomny to sluffij wěděti / že někdy
genitiuus pluralis/ tdyž se postawuge/ cū
nominatiuo/ aut alio eiusdem nominis ca
su/ powýšsenost welikú té wěcy wyprawu
ge/ kteráž se tým slowem wyznamenáwá.
Nako: Vanitas vanitatum/ Deus deorum
Rex regum. To chcešli práwě wyložiti/
musýšs řícy: Marnost nad marnostmi/
ne marnost marnostij: Bůh nad Bohy/
C ij

Eklezýa. i
Zial. xlix.
Zgero. xix

ne Bůh bohůw: Král nad králi: ne Král
Kralůw.

¶ Potřebný gest také znáti / že / omnis ge
nitivus pluralis / masculini generis / habes
u vocalem in ultima syllaba sui / vždycky
svů terminacy má mýti na / w: a té termi
nacy / žádný giny casus mýti nemá. Toho
neznali ti kterýchž českú Biblij strogili: neb /
úw / za / ú (yakoby wtom rozdýlu nebylo)
Efezst. j. imprymowali. *Exempla* : *Habemus res*
demptionem per sanguinem eius / remissio
nem peccatorum: Mámeť wykúpený křes
ťe krew geho / odpustěný hříchůw. Deus
q. Mo. iij. *patrum nostrorum misit me : Bůh otcůw*
Zia xxvij *nassých poslal mne. Et ut videas filios fra*
Zgerwe. j. *liorum tuorum / A aby widěl syny synůw*
swých. A protož: Lauit nos a peccatis no
stris / máš exponowati : Vmyl nás od
Eccle. viij *hříchůw nassých / ne od hříchůw. Didices*
Math. xi *runt a patribus suis: Včili se otcůw swých /*
ne od otcůw. Et iustificata gest sapientia
a filiis suis / A osprawedlněna gť mūdrosť
od synůw swých / ne od synůw. Proč: neb
Math. ix *sau to casus ablatiui / ne genitiui. A protož*
také: Miserere nostri fili David / máš ex
ponowati / Smilůy se nad námi synu Da
widů / ne Dawidůw: neb dýssli Dawidůw
budu rozuměti že Krystus byl synem ne ge

Etymologg.

dnoho Dawida/ ale několika Dawidůw.
 Neb Dawidů/ gest genitiuus singularis :
 ale Dawidůw / genitiuus pluralis . Tato
 Regula má swý prawdu / ědyž genitiuus
 pluralis/exponuge se (ut ita dicam) genis
 tiue : neb ědyž se gináť exponowati musý /
 tehdy křeto reguli nesslerý. Neb : Memen
 tote uictorum / máš exponowati : Pas
 matýte na wězně/ ne wěznůw / :čjš.

Ě Zid. xij:

De Datiuo.

Regula : Wiez že Datiuus plus
 ralis masculini generis/nunquam debet fi
 niri in/ ma: neb to gest řeč hrubá. Dýssli/
 powědel dwěma bratroma swýma: A neb
 dýssli/ žádný nemůž dwěma panoma slýš
 žiti: Ale takto máš řýcy: Powědel dwaum
 bratrom swým / a žádný nemůž dwaum
 pauom slaužiti.

i. Moy. ix
 Mat. vi

De Accusatiuo.

Regula Prima. přěně někby acc
 usatiuus casus/ swý přirozenau termina
 cy/ proměňuge w ginú terminacy. Exem
 plum. Amplius non uidebitis faciem me
 am / Wýce nezřýte twáři mé/ ne twár
 mú. Nř simisset pfody domu suā/ Nedopu
 stilby pťopati domu swě° / ne dům swýy .

Skut. xx.
 Mat. xiiij

Jan ij.

První Stranka.

Vinum non habent: Wíjna nemagý/ ne
wíjno nemagý. Ale: Tu seruasti vinum bo
num/ exponuy/ Tys zachoval wíjno dos
bré/ ne wíjna dobrého.

Regula Secunda.

T Wěděti máš/ že verba vehementis
transitōnis/ construuntur cum duobus ac
cusatiuis/ quorum posterior debet exponi
aliquando per prepositionem/ za. Exem
plum: Quis ex vobis patrem petit panem
Bdo 3 wás otce prosý za chléb/ ne rýkey /
prosý chléb. Aliquando vero per preposi
tionem/ w: Exemplum. Induit se Jonas
tas skolam sanctam: Oblekl se Jonatas w
rúcho poswátne.

Luka. xi.

i Mach. x

De Vocatiuo.

T De Vocatiuo casu. Zíadné nesnáze
nený při geho exposicý/ protož oněm psás
ti nený potřebý.

De Ablatiuo.

T Regula: In Ablatiuo casu Hes
braymus bywá/ k oznámený nēyaké nás
ramnosti/ yako: Desiderio desideravi/ žás
dostý sem žádal. Též precipiendo precipi
mus vobis/ Prikazugýce prikazugeme wá
Též: auribus audietis / et non intelligitis.

Luka. xxi
Skut. v

Sk. xviii

Kdež takowé conduplicacy žebryské/ w

Etymologiĭ.

Latijnské neb w nassij řeči (Jakož Eras-
zmus w Annotacych swých včij) vlastně-
gi by se Aduerbialiter / takto exponowaly.
Naramně / neb srdečně sem žádal: Příšně
přikazugeme : Auribus vel auditione audi-
etis / idest / prorsus audietis: na prosto v-
slyšijte.

I Druhá Stránka Etymologiĭ Gest (jakož Latijnicy říkajú) de Pronominibus .

I Mei / mihi / me / a me. Nostrum vel
nostri / nobis / nos / a nobis. Tui / tibi / te / o
tu / a te . Vestrum vel vestri / vobis / vos / o
vos / a vobis.

ITa pronomina / dwogým způsobem
se exponují : Někdy mei cum suis condes-
clineis / exponuge se / po mně / a někdy po
sobě. A tui / cum suis condeclineis / expo-
nuge se někdy / po tobě / a někdy / po sobě.
Exemplū položým per Antithesim : Neb
odporné věci wedle sebe postawené / zřes-
tedlnějšij býwajú nežli od sebe zdálené.
Jakož Latijně říkáme: Opposita iuxta se
posita / magis elucescunt.

I Mei. Miserere mei deus / Smiluj
se nademnú Bože. Ego sum memor mei /
já pamatuji na sebe.

Psalm. li

Druba Stranka

Jan iij.

G Mihi. Da mihi bibere: dey mi pŕŕti.

Luk. xvij.

Deus propicius esto mihi peccatori / Bože

Ecclesi. ij

buď milostiw mně hrŕššnému. Extruxit mihi piscinas / Vadelal gsem sobě Rys bnyktŕ.

i. Moy. iij

G Mé. Tu me misisti: Tys mne pos

Jan viij.

lal. Abscondi me: Skryl sem se. Si ego

Luka. v.

glorifico meipsum / gloria mea nihil est: Slawŕjmli yá sám sebe / Slawa má niz nenŕj.

Luka. v.

G A me. Exi a mé domine: Odegdi

Jan xiiij.

odemne pane. A me ipso non loquor / Sám od sebe nemluwŕjm.

G Nostrum. Ten genitiuus wŕzdycky

Prŕšlo. j

se má exponowati po nás / a nikdy po so

v. M. xxx

bě. Exemplum: Marsupium unum sic

omnium nostrum / Niessetz geden buď

wssch nás. Quis nostrum valet ad cel

lum ascendere / Kdo z nás múže do Nebe

wstupiti. Ten genitiuus gest nalezen pro

pter euitandam Amphibologiam: Neb

dŕššli: Quidam nostri fuerunt: nostri buď

de deriuatiuum / ne primitiuum. A protoz

máš rŕjcy / nekterŕj nášŕi byli / ne znás: Ale

kdyz dŕšš / Quidam nostrum fuerunt / no

strum byde primitiuum / ne deriuatiuum.

A protoz máš rŕjcy: Nekterŕj znás byli /

ne nášŕi.

Etymologij.

G Nostri. Deus misereatur nostri: Zial. lxxi
 Smiliv se Buh nad nami. Nos sumus
 mores nostri/ My pamatujeme na sebe.

G Nobis. Da nobis hodie/ Day nam
 dnes. Faciamus nobis civitatem/ vdeley
 me sobe mesto. Math. vi
 i. Moy. xi
 Math. vi

G Nos. Libera nos a malo / Zbavo
 nas od zleho. Diligamus nos invicem /
 Mylugme se wespolek. Ipse fecit nos /
 et non ipsi nos / On vcinil nas/ a ne my
 sami sebe. i. Jan iiii
 Zial. xlix

G A nobis. Neque auferas misericor
 diam tuam a nobis / Aniz odgimey mis
 losrdenstvi svého od nas. Non debui
 mus te mittere a nobis / Ne meli gsine te
 be pustiti od sebe. Dany. iii
 Tobia. i

G Tui. Ego non obliviscar tui: Nat
 gse nezapomenu nad tebau. Ne oblis
 uiscaris tui / Nezapomimey gse nad se
 bu. Ezay. xlix

G Tibi. Tibi dico surge / Tobet pras
 wim wstati. Fac tibi duas Tubas Ars
 genteas: Vdeley sobe dve Trauby Strij
 brne. Luka. vi
 iij. Mo. i

Té. Timui te/ Bal sem se tebe. Mitte
 té deorsum: Spust se dolij. Comportas
 bis apud te/ snesefs k sobe. Luka. xii
 Math. iij
 i. Mo. vi

Jan. xxi.

Tu: Tu omnia nosti/ Ty wśsećśo
znášś. Vocatiuus po sobětnosti nemůž by
ti. Neb pronomina/ Sui/ sibi/ se/ a se/ ne
magů vocatiuum casum: odnichž tato ex
positio sem se woppůyćuge.

Mat. xij.

Mat xvij

A te. Volumus a te signum uiderel
Chceme od tebe znamenů wıdeti. Si oculus
tuus scandalizat te/ erue eum/ et proice
abste / Horssyli tebe oko twé/ wylup ge/ a
wrz od sebe.

Mat xxvj

Vestrum. Ten genitiuus wıdycůy
se má exponowati/ po wás/ a nıdý po so
bě. Exemplum: Unus uestrum me tradi-
turus est/ Geden zwás mne zraditi má.
Cżti dale to co gest swrchu in tytulo No-
strum. Neb kterať se má nostrum / tak se
má také uestrum.

Mac. xij

Vestri. Memores sumus uestri: Pa-
matugeme na wás. Non estis memores
uestri. Nepamatugete na sebe.

Jan. xiiij

Mat. xxv

Jan xv.

Vobis. Pacem meam do uobis: po
kog swůg dāwám wám. Emitte uobis /
Rupte sobě.

1. Jan v.

Rzj. xij

Vos. Ego elegi uos: Na sem wás
wıwolil. Custodite uos a simulachris:
Ostrůheyte se od model. Non uosmetip-
sos defendentes/ Ne sami sebe bráníće.

Mat xxvj

O uos, Omnes uos scandalũ pas

Etymologij.

eiemini in me nocte ista / Wssycni wy po
horssjite se nademnu nocy této . Vocatis
uus po sobětnosti nemuz býti / přičinu to
ho máš swrchu in titulo / Tu.

T A vobis. Gaudium vestrum nemo
tollet a vobis : Radosti wassj žádný nes
odeyme od wás. Cur a vobis ipsis non ius
dicatis qđ iustum est : Proč sami od sebe
nesaudjíte což sprawedliwého gest?

Jan' xvi.

Luka. xij.

Obiectum. Dýssli / newjím kdy mám
exponowati ta Pronomina takto / a kdy
onakno? Zney tuto Reguli a budess wěs
děti.

Regula.

Quando verbum concordat cum p
nomine in persona et numero / tehdy expo
nuy ta pronomina posobětnosti. Quando
vero verbum discordat cum pnomine in
persona et numero / tehdy exponuy / Mei
cum suis condeclineis / po mně: A tui cum
suis condeclineis / po tobě. Declaratio pri
mi: Když dýss. Extruxi mihi piscinas: ex
truxi / gest verbum prime persone / a mihi /
gest pronomem / také prime persone / nume
ri singularis ambo. A protož co by měl ří
cy mně / to musjss řícy sobě. Neb zle by
česky mluwil kdyby řekl / nadělal sem mně
rybnjktj: Ale máš řícy (neb tomu český

Druhá Stranka.

yazyk chce) nadělal sem sobě Kybnůtků.
Declaratio secundi: Ale když dšs/ Da mi
hi bibere/ da/ gest verbum persone secunde
a mihi gest pronomem persone prime. A p
tož máš exponovati/ mihi mi/ ne sobě :
Neb zle by český mluvil z Latiny/ da mi
hi bibere/ dey sobě píti. A tak gina wšse
cka rozvaž sobě exempla.

Sui/Sibi/Se/a Se.

Ta pronomina dwogým způsobem
se exponují/ někdy posobě/ a někdy po ge
ho. Exempla položú se per Antithesim.

In Numero singulari.

Eccle. xij

T Sui. Omnis homo simili sui socias
bitur: Každý člověk k podobně sobě přis
hrne se. Pro sui veneratione et sanctitate:
Pro geho poctivost a swatost.

Příslo. ix
Jud. xvij

T Sibi. Sapientia edificavit sibi dos
mum: Múdrost vstavela sobě dům. V
nusquisqz qđ sibi rectū videbatur hoc fa
ciebat / Geden každý což mu se zdálo býti
pravého/ to činil:

1. Moy. iij
1. Bor. xvj
Luk. xiiij

T Se. Abscondit se Adam et vxor eius:
Skryl se Adam y manželka geho. Vnus
quisqz vestrum apud se reponat / Geden
každý z wás v sebe slož. Dicebat autem et

Etymologij.

ei/ qui se inuitauerat: Prawil pak y toma
kteryz ho byl pozwal.

TA se. Abiecit westimentum suum a se: Odwrhl rúcho své od sebe. Comprehendit multos ex eis qui a se refugerant. Zgýmá mal mnohé ztěch kteryz odněho byli zutykali. Jona. iij.
i Mac. viij

In Numero plurali: Sui.

Ut tollerent in auxilium sui Jephthe Aby wzali na pomoc sobě Gephthu. Rogauerunt vicinos ut venirent in adiutorium sui / Prosyli Sausedu aby přišli na pomoc jim. Judyt. xi

Sibi. Secerunt sibi Peryzomata: Uadělali sobě wěnytky. Secerunt ministri ut sibi fuerat imperatum: Učinili služebný cy yakz jim bylo rozkázáno. i Moy. iij
Jozue. x.

Se. Induerunt se sacerdotes cilicijis: Oblekli se Knězj w žjné. Verbum continuerunt apud se: Slowo zachowali v sebe. Stabant iusti in magna constantia / aduersus eos qui se angustiauerunt: Stas nauť sprawedliwý v weliké stálosti proti těm kteryž ge suzowali. Judyt. iij
Mare. ix
Mudr. v

A se. Cumqz eiecissent eos Egipcij a se / A kdyz ge wyhnali Egypstj od Judyt. vi

¶ Pa. xxiij sebe. Acceperunt singuli viros qui sub se
erant. Poyali geden kazdy muze kcerijz pod
nimi byli. Ta pronomina kdy mas expo
nowati takto / a kdy onakno / tauto Reguli
se zprawiti muozess.

Regula.

¶ Quando pronomen cum supposito
et apposito ita costruuntur / qd de eodem
supposito dicitur / et non de alio: tunc illud
Pronomen debet exponi / posobetnosti.
Quando vero pnomen cum supposito et
apposito ita construitur / qd non de eode
sed de alio supposito dicitur / tunc illud po
nomen debet exponi po gehotnosti. De
claratio primi: Kdyz dyss / Sapiencia edi
ficauit sibi domum / tu sapientia / gest sup
positum / edificauit appositum / pronome
sibi dicitur de supposito. A protoz mau
drost vstawaela dum sobe / zadnemu gin^o.
Declaratio secundi: Kdyz dyss: Unus
quisqz qd sibi rectum uidebatur hoc facie
bat. Tu qd / gest suppositum / uidebatur
appositum: sibi pronomen / non dicitur de
supposito / quod / sed de alio: nempe de /
vnusquisqz. Non enim uidebatur rectum
illi rei que per / qd / significatur: sed rectum
uidebatur illi rei que per / vnusquisqz / signi
ficatur. A protoz mas rjcy / Geden kazdy
to cinil /

Etymologij.

to činil/což mu (totiž tomu gednomu kaž-
dému) zdálo se býti pravého. A tak gina
všsecká sobě rozvaž **Exempla.**

Regula.

G Wěděti také slussij/ že Mei/ tui/ sui/
nostri/ vestri/ ač sau pnomina primitiua:
wssak někdy musějij se exponowati deri-
uatiue/ ne primitiue: proto že českým yazy
kem nemohau se wssudy wlastně expono-
wati. **Exemplum primi:** Imitatores mei
estote: **Následownijcy mogi buďte.** **Exem-
plum secundi:** In concupiscencia tui su-
mus/ **W žádosti twé sme.** **Exemplū terciū:**
Scindetur mons oliuarum ex media par-
te sui: **Rozdělena bude hora oliwérská z p-
středku strany své/ ičijš.** **Neb zle by český
mluwił: kdyby řekl: Následownijcy mne
buďte/ W žádosti tebe gsme/ Z prostředku
strany sebe. A protož ta pronomina musj
se exponowati deriuatiue/ ne primitiue.**

j. Bori. iiii
Sany. xiii
Zach. xiiij

Meus/ Tuus.

G Ta pronomina/ dwogijm způsobem
se exponugij. **Neb někdy/ meus/ gest můj:
a tuus/ erouj.** **Někdy pak/ meus/ gi swúj/
a tuus/ také swúj.** **Exempla položijm per
Antithesim.**

G Meus. Ipse est amicus meus: **Oně Pjssn. v.**

Druha Stranka.

jest přítel můj. Ego non sum meus: Nás negsem swůy.

Mat. xxxij
i. No. iij.

G Mei. Erue me de manu fratris mei/ Wy swobod mne zruky bratra mé°. Tunc quid custos fratris mei sum ego? Zdaliz sem ya strážným bratra swého?

Zialm. cix
Judyt. xij

G Meo. Dixit dominus domino meo: Rzekł pán pánu mému. Ut contradicam domino meo: Abych odepřela pánu swé°.

Mat. xxi
Tobia. xj

G Meum. Verebuntur filium meum: Vstydijť se syna mého. Video Tobiam filium meum: Widjím Tobiasse syna swého.

Přisn. vii

G Mi: Veni dilecte mi: Pod milý můj. Vocatiuus po swoystu nemůz býti: proto že/swůy/caret vocatiuo casu: neb nerůkáme/o swůy.

Mat. xvij
Jan. xv.

G A meo. Siet illis a patre meo: Stas neť se gim od otce mého. Quaecumq; audis ui a patre meo/ nota feci vobis: Což gsem koli slyšel od otce swé°/ známo sem wám vćiml.

Tu těj.

G Mei. Vos amici mei estis: Wy ste přátele mogli. Nominatiuus pluralis po swoystu nemůz býti/ pto že nerůkáme/nos nō sumus mei/ ale můjsto/ mei/ růkáme/ nostri: Nos non sumus nostri/ My negsime swogi. Ut patebit infra in titulo/ Nostri.

Zialm. xv

G Meorum. Bonorum meorum non

eyes: Statku mé nepotřebuješ. Dimidi-
um bonorum meorum do pauperibus: Po-
lowicy statku swého dáwám chudým.

Luka. xij

T Meis. Nunciate fratribus meis: Zwě-
stúyte bratrím mým. Narrabo nomen
tuū fratribus meis/ Zwěstugi gméno twé
bratrím swým.

Maxxviij

Zial. xxi.

T Meos. Pedes meos subuerterunt/
Nohy mé podwrátili. Laui pedes meos/
Dmyl sem nohy swé.

Joh. xxx.

Pšsn. v.

T O mei. Nolite errare fratres mei: Ne
bludcež bratrím mogi: Vocatiuus pluralis/
po swoysku nemúž býti. Ratō patet in Mi

Jakub j.

T A meis. Eripe me de inimicis meis:
Wytrhni mne z nepřátel mých. Ab inimicis
meis saluus ero: Od nepřátel swých
zachowán budu. De genere femino et neu-
tro/na skrz rozuměy též. Tak také tuus/ ex-
ponowati budeš / sine vocatiuis casibus:
pto že/ tuus/ nemá casus uctōs: Neb neřij
káme o twóy/ a twogi. A ntūm plrēm také
nemá po swoysku exponowaného: pto že
neřijkáme/ Vos nō estis tui: ale mýsto/ tui/
řijkáme vestri: vos non estis vestri/ wy nes-
gste swogi. **T** Obiectio. Dýssli/ newým
kdy mám exponowati/ meus/ po swoysku
a/ tuus/ po twoysku/ a kdy oboge po swoy-
sku. Nauč se této Reguli/ a budeš wěděti.

Zial. lviij

Zial. xvij.

j. Kor. vj.

¶ Quando pronomen deriuatiuū pres
dicatur de suo primitiuo / tehdy exponuy
oboge po swoysku. Quando uero pnomē
deriuatiuum non predicatur de suo primis
tiuo: tehdy/ meus/ exponuy po moyssku/ a
tuus/ po troysku. A kdez nenj primitiuū
explicitum / tu gest in uerbo implicitum :
quia in omni uerbo prime uel secunde pers
sone/ certus intelligitur Nominatiuus. De
claratio primi: Kdyz dýss: Ego non sum
meus: meus/ est pnomē deriuatiuum/ et
predicatur ibi de suo primitiuo: scilicet ego:
meus enim deriuatur a mei genitiuo pno
minis/ ego. A protoz máss exponowati /
Ego non sum meus/ Ná negsem swúy/ ne
múy. Item kdyz dýss/ Laui pedes meos:
meos/ gest deriuatiuum / et predicatur de
suo primitiuo scilicet ego / in uerbo/ laui/
sub intellecto . A protoz máss rúcy : umyl
sem nohy swé/ a ne mé. Declaratio secun
di/ Alle kdyz dýss/ Ipse est amicus meus:
meus pnomē deriuatiuum/ non predica
tur de suo primitiuo: quia ipse non est pri
mitiuum pronominis/ meus. A ptoz máss
rúcy/ Oně gest prýtel muoy/ ne swúy. Itē
kdyz dýss/ Pedes meos subuerterūt: meos
pronomen deriuatiuū non predicatur de

Etymologij.

suo primitiuo / quia id quod est in verbo /
subuerterunt subintellectum / nempe inimis
ci / non est primitiuum pronominis meus:
A protoz masz rjcy / Clohy mé podwrátis
li / ne swé.

S Suus.

To pronomen dwogým zpúsobem se ex
ponuge: Neb někdy / suus / gest swúy / a ně
kdy geho. **E**xempla položim p antichesim.

S Suus: Iste populus est suus / Tento
lid gť swúy: to gť že gim žádný newládne.
Increpauit eũ pater suus / okřiklho otec ge°

i. Moyzũ
xxxv.
i. Nach xi
Lukas. i

S Sui. Ut regnaret loco patris sui:
Aby kralowal mýsto otce swého. **V**ocau
bant eum nomine patris sui / Nazýwali
ho gménem otce geho.

S Sui: Liniuit oculos patri suo / Po
mazal očj Otce swému. **R**eddidit illum
patri suo / Dal ho otce geho.

Tobi. xi.
Luka. ix.

S Suum. Appositus est ad populum
suum / Přiložen gest k lidu swému. **A**udi
domine vocem Jude / et ad populũ suum
introduc eum / Slyš Pane hlas Judů / a
k lidu geho wweš ho.

i. Na. xiiij
v. Moyz.
xxiiij.

A suo. Dominus egredietur de loco
suo / Pán wýgde zmýsta swé°. **D**elud tur
bo rapiet eum de loco suo / Rako wicher
pochytj ho zmýsta geho.

Niche. i
Job xxvii

Druha Stranka.

- G Sui.** Isti homines sunt sui/Tito li-
 dé sau swogi/to gest/že gimi žádný newlá-
 4 Pa xxxij dne. Sui filij interfecerunt eum/Gebo sy-
 nowé zabili ho. Tak také máš exponowa-
 Jan j. ti/ Sui eum non receperunt/ Kterž geho-
 byli nepřiyali ho: Kteržkey/ swogi ho nes-
 přigali/ neb židé Krystowi byli/ neswogi:
 neb on mezy swé přissel / a ti ho nepřigali
 kterž geho byli/ ne swogi. Takowú máš
 Dany xii také oracy o Zuzanně / Flebant sui et om-
 nes qui nouerant eam/ Kdež nemáš expo-
 nowati/plakali swogi/ale plakali ti kterž
 gegij byli/ a wssyckni kterž gi byli znaliz:
 Neb šrze/sui/ máš rozuměti čeled gegij.
 1 Mac xv **G Suorum.** Krijt Antiochus in ter-
 ram patrum suorum/ Wyssel Antyochns
 do země otcúw swých. Sepelierunt eum
 1 Mac. ix in sepulchro patrum suorum/ Pochowali
 ho w hrobě otcúw geho.
 Tytow. ij **G Suis.** Seruos hortate ut dominis
 suis pareant/ Služebníkú napominey aby
 Tobia. ij. posluhali panú swých. Reddite eum do-
 minis suis/ Wraťte ho paným geho.
 ij. Par. xj **G Suos.** Occidit omnes fratres suos/
 ij. Para. xj Zabil wssycky bratry swé. Constituit in ca-
 pite Abiam filiú Maacha/ ducem sup om-
 nes fratres suos/ Ustanowil např Abiasse
 syna Maachy/ knížetě nadewssemi bratry
 geho.

Etymologij.

GA suis. Misit duos ex discipulis suis / Mar. xiiij
 Poslal dwa z včedlnjtků swých. Ait illi v / Mar. xij
 nus ex discipulis suis / Dů mu geden z včed
 dlnjtků ge°.

NOTA.

Weděti máš že / Suus někdy se expo-
 nuge / ge°. **Exē:** Increpavit eū pater suus: **i. xxxvij**
Otkřil ho otec ge°. **Někdy / gegij.** **Exēm:** **Judy. viij**
Cui vir suus reliquerat divicias multas /
Gij muž gegij pozůstavil zbožij mnoho.
Někdy / gegich. **Exēm:** Dominus deus su **i. M. xxxij**
us vendidit eos / Pán bůh gegich pdal ge.

GA protož kterať to pronomen Suus
 exponovati máš po gehoťnosti / in quoli
 bet genere / p omnes casus / figurau tauto
 podepsanau zpraviti se mžess.

Declaratio Figure.

Každé pronomen má čtveru expo-
 sicij. Přednj expositio / ad genus masculi
 nū: **Druhá / ad femininū: Třetij ad neutrū:**
A čtvrtá slusij ad genus omne. **W**eděti
 máš / že gegich vltima pducta / ad genus
 femininum: ale gegich vltima correpta /
 slusij ad genus omne. **Exemplum primi:** **Ezech. xxiij**
Propterea tradidi eam in manus inimico-
rum suorum / Proto sem gi wydal w ruce
nepřátel gegijch. **Exemplum secundi: Da** **Jer. xxxij**
bo eos in manus inimicorum suorum.
Dám ge w ruce nepřátel gegich.

In genere.	masculino	singulariter.	Uto	suus	geho	gegū	geho	gegich
			gtō	sui	geho	gegūho	geho	gegich
			dtō	suo	geho	gegūmu	geho	gegich
		pluraliter.	actō	suum	geho	gegūho	geho	gegich
			ablō	a suo	od ge°	od gegū°	od ge°	od gegich
			Uto	sui	geho	gegū	geho	gegich
	femio	singulariter.	gtō	suorū	geho	gegūch	geho	gegich
			dtō	suis	geho	gegūch	geho	gegich
			actō	suos	geho	gegū	geho	gegich
		pluraliter.	ablō	a suis	od ge°	od gegūch	od ge°	od gegich
			Uto	sua	geho	gegū	geho	gegich
			gtō	sue	geho	gegū	geho	gegich
	neutro.	singulariter.	dtō	sue	geho	gegū	geho	gegich
			actō	suam	geho	gegū	geho	gegich
			ablō	a sua	od ge°	od gegū°	od ge°	od gegich
		pluraliter.	Uto	sue	geho	gegū	geho	gegich
			gtō	suarū	geho	gegūch	geho	gegich
			dtō	suis	geho	gegūch	geho	gegich
	neutro.	singulariter.	actō	suas	geho	gegū	geho	gegich
			ablō	a suis	od ge°	od gegūch	od ge°	od gegich
			Uto	suum	geho	gegū	geho	gegich
		pluraliter.	gtō	sui	geho	gegūho	geho	gegich
			dtō	suo	geho	gegūmu	geho	gegich
			actō	suum	geho	gegū	geho	gegich
neutro.	singulariter.	ablō	a suo	od ge°	od gegū°	od ge°	od gegich	
		Uto	sua	geho	gegū	geho	gegich	
		gtō	suorū	geho	gegūch	geho	gegich	
	pluraliter.	dtō	suis	geho	gegūch	geho	gegich	
		actō	sua	geho	gegū	geho	gegich	
		ablō	a suis	od ge°	od gegūch	od ge°	od gegich	

NOTA.

T Wědēti také mášs/ že yakož/ Ego /
 sum/suus/nenij yá sem swúy:neb ego sum
 meus/ gest/yá gsem swúy. A yakož/ tu es
 suus/nenij ty sy swúy: neb/tu es tuus/gest
 ty sy swúy/vt patuit supra. Tak také: Ego
 sum suus/nenij/yá sem ge°/A/tu es suus/
 také nenij/ ty sy geho. Neb mýsto suus/
 rýkame/eius. Ale: Iste est suus/dobre dýš
 tento gest swúy: A isti sunt sui / tito sau
 swogi.

Aby pak wěděl kdý mášs exponowati/
 Suus po swoysku/ a kdý po gehotnosti:
 Otom mášs dvě Reguly/ gimiž se zpra-
 witi mýžes.

Regula Prima.

T Quando Nominatiuus singularis
 vel pluralis ponitur in oratione pro subie-
 cto/tunc ille Nominatiuus pronominalis
 dedet exponi/po gehotnosti. Quando ve-
 ro ponitur pro predicato/ tunc debet expo-
 ni/po swoysku.

Regula Secunda.

T Quando res possessa est illius rei/cu-
 ius est uerbum suppositum: tunc obliqui
 casus debent exponi po swoysku. Quando
 uero res possessa non est illius rei cuius est

Druha Stranka:

verbum suppositum / sed alicuius rei alteri
us : tunc obliqui casus debent exponi / po
gehotnosti . Declaratio Regule Prime .
Když dýš: Increpavit eum pater suus: ibi
suus / ponitur pro subiecto . A protož máš
řicy / Otkřítl ho otec ge° / ne swýy . Ale když
dýš / Iste populus est suus: ibi suus / poni
tur pro predicato . A protož máš řicy /
Tento lid gest swýy ne geho . Declaratio
Regule Secunde . Když dýš: Liniuit oca
los patri suo: ibi res possessa / scilicet / pater
est illius rei cuius est verbum suppositum .

Tobia. xi. scilicet Tobie / quia Tobias Liniuit oculos
patri suo . A protož máš řicy / Pomazal

Lukas. ix

(rozuměg Tobiašs) očj otcy swému / na
geho . Ale když dýš / Reddidit illum pa
tri suo: ibi res possessa . scilicet . pater / non
est illius rei / cuius est verbum suppositum .
scilicet . domini Jesu / quia Jesus reddidit:
sed alterius rei . scilicet . Lunaticy . Pater
enim ille non erat pater domini Jesu / sed
lunatici pater erat . A protož máš řicy /
Dal ho otcy geho / ne swému : Těb dýšli
swému / bndu rozuměti / že Pán Gězus to
ho náměsečnýka dal otcy swému nebestěs
mu . Těž kdez máš psáno / Dedit illum
matri sue: Dýšli / dal ho materi swé / budu
rozuměti / že toho mládence rozkrýšeneho

Luka. vii.

Etymologij.

Dal Gézus Panně Marygi. A prož máš
řicy/ dal ho materi geho/ totiž toho mlá-
dence materi.

G Noster vester. Noster gest náš / a
vester wás. Exemplum primi: Pater nos-
ter senex est/ Otec náš starý gest. Exem-
plum secundi: Unus est pater vester qui
est in celis/ Sedent gest otec wás genž gē
w nebesých: Ale in ceteris casibus dwo-
gým způsobem se exponugú ta pnomina:
Někdy po swoystu / a někdy tak yat chce
míti/náš a wás. Exempla položim per
Antithesim.

G Nostri. Quare non in timore dei no-
stri ambulatis? pč w bázni Boha nasse-
nechodíte? Ambulabimus i nomine dei no-
stri/ Choditi budem wegméno boha swé.

G Nostro. Psallite deo nostro: Zpú-
weyte Bohu nassemu. Sacrificemus deo
nostro: Obětúyme Bohu swému.

G Nostrum. Panem nostrum quottis
dianum da nobis hodie/ Chléb náš vez-
deyší deý nám dnes. Panem nostrum co-
medemus/ Chléb swúy gústi budeme.

G O noster. Pater noster qui es in ce-
lis/ Otče náš genž sy w nebesých. Vocatis
uus/ po swoystu nemúz býti/ pro že/ swúy.
caret pctó casu; neb nerútkáme/ o swúy.

i Mo. xij
Mat xij

Neemi. 9

Mich. iij

Zial cxlvj
ij Moy. 9

Math. vj

Ezay. iij
Math. vj

Oruba Stranka.

- j. Brál. v **GA** nostro. Ut non interficiat nos Arca cum populo nostro / Aby nás nezmodowala Archa s lidem nassim. Pugnemus p populo nostro : Boyúgme za lid swúy.
- ii. Brál. x **G** Nostri. Peccauerunt patres nostris: Zhřessyli otcowé nassi. Nos non sumus nostri : My negsme swogi.
- ii. Par. xix **G** Nostrorum. Memor erit testamēti patrū nostrorū / Rozpomenet se na vmluwu otcůw nassých. Vindicamus hereditatem patrum nostrorum / Dobywáme bedictiwú otcůw swých.
- j. Mac. iii **G** Nostros. Tradidit nobis ac filijs nostris / Dal nám y synům nassým. Paruis lijs nostris fabricabimus vrbes munitas / Dietem swým ystawíme města hrazená.
- Tu téz xv
- j. M. xxi **G** Nostros. State nunc contra inimicos nostros / Stúyte nynú proti nepřátelům nassým. Pugnemus contra inimicos nostros / boyugmež pti nepřátelům swým.
- iiij. Moyš xxxij.
- j. Mach. 4 **G** O nostri: Unde estis iuvenes fratres nostri / Odkad ste mládency bratrú nassi: Vocatiuus pluralis po swoysku nemúz býti / p to že / swúy / caret vocatiuo casu / neb nerúkáme / o swogi.
- j. Mach. ix
- Tobia. vii **GA** nostris. Ut faceret misericordiam cum patribus nostris / Aby vćinil milosřdenstiwú s otcy nassými. Peccauimus cū.
- Lufas. j
- Zialm. cv.

Etymologj.

patribus nostris: Zhřessyli sine s otey swy
mi. De genere feminino et neutro/ na strz
rozumey těz. Tak také vester exponowati
budess/ sine vocatiuis casibus/ pro to že/
vester caret vocatiuis casibus/ neb nerjka
me/ o wass a o wassy.

¶ Aby pak wědel kdy máss exponowa
ti ta Pronomina takto/ a kdy onakno: zna
meney tu Regulku/ kteruz máss napřed in
pronomine/ meus.

Regula.

¶ Quando pronomé deriuatiuum pres
dicatur de suo primitiuo / tunc debent ex
poni illa pronomina po swoystu. Quans
do uero pronomen deriuatiuum non pres
dicatur de suo primitiuo/ tunc debent expo
ni illa pronomina tak yak chce mjeti/ náss
a wass. Declaratio primi/ když dýss/ Sac
rificemus deo nostro/ Nostro/ gest prono
men deriuatiuum/ et predicatur de suo pri
mitiuo/ scilicet nos/ in uerbo sacrificemus
sub intellectu. A protož máss rjcy: Oběs
túyme Bohu swému/ ne nassemu. Decla
ratio secundi. Když dýss/ Psallite deo no
stro: Nostro pronomen deriuatiuum/ nō
predicatur de suo primitiuo/ quia/ uos/ in
uerbo psallite subintellectum/ non est pris

nitium pnominis noster. A protož máš
řijey / Zpřjweyte Bohu nassemu ne swě^r.

G Nostras/Vestras.

Nostras a vestras/ sú pronomina gens
tilia communis generis. Pri gegich expos
sicý žádně nesnáze nený: Neb nostras/wž
dyčy slowe nassinec/ a vestras wassinec,
per omnes casus. A ptož onich wjice psá
ti nený potřebý.

Mat. xliij.
Mat. xxvj

G Ipse. Někdy se exponuge/on. Exem:
Ipse est dominus deus noster / Oně gest
Pán Bůh náš. Někdy/ ten. Exem. Quē
cumq; osculatus fuero / ipse est/ Bohož
bych koli polýbil teně gest. Někdy sám.

Jan. iij.

Exemplum: Ipse Jesus testimonium per
hibuit/ quia ppheta in sua patria honorē
non habet / Sám Gězus swědectwý wy
dal / že Proroč w swě wlasti cti nemá. A
když ipse/ componuge se cum ego/ tu/ sui/
tehdy ipse/také slowe/sám: a též gest yako

Mat. ij.
Judyt. ix.
I. Bori. xi

Egomet/tumet/suimet. Exemplum: Ego
ipse consolabor vos / Já sám těssyti budu
wás. Exemplum secundi: Nesciunt quia
tu ipse es deus noster / Nlewědý že gšy ty
sám Bůh náš. Exemplum tercý: Pro
bet seipsum homo / Žkus sám sebe člowěk.
Pakli se componuge/ ipse/ cum pronomis

Etymologij.

nibus/meus/ tuus/suus: tehdy ipse slowe Lukas. 3
 wlastnij. Exemplum: Tuam ipsius ani-
 mam pertransibit gladius/Twuj wlastnij
 dussy progde meč: Někdykey / twuj samu
 dussy.

Idem. Idem/někdy se exponuge in
 masculino genere/tyž: in feminino/taž: in j. Bori. 14
 neutro/tož. Exempla: Hec omnia ope-
 ratur unus atq; idem spiritus/To wosse čis-
 nuj geden a tyž duch: Secundum eundem
 spiritum/ Podlé téhož ducha: In eodem
 spiritu/wtémž duchu. Někdy se pat/ idem
 exponuge in Masculino genere / gednos-
 steyný/in Feminino/gednosteyná: in neu-
 tro/gednosteyne. Exemplum: Non om- Tu též 10
 nis caro eadem caro / Ne každé tělo gest
 gednosteyné tělo. Někdy Idem ex-
 ponuge se in masculino genere / gisty: in
 feminino gista / in neutro gisté. A to gen-
 tehdy když se componuge cum pronomine
 ille: neb ille idem/gest ten gisty.

Quidam. Erasmus w swých An-
 notacych oznamuge / že což Latinjcy qui-
 dam / to žide swuj řečij / vnum/ rjčagij.
 Tak také Czechové / poněwadž toho slo-
 wa wlastnij čestinu magij: té gim slus-
 ňij vjivati. Protož/když Quidam stogij

Druha Stranka.

7. Luk. xiii. cum nomine substantiuo / tehdy se exponu
 ge / někdy něyaky / a někdy yakys. Exem
 Tu též x. plum primi. Homo quidam fecit cenam
 magnam / Cizowěk něyaky včinił wečeri
 weliký. Exemplum secundi. Quidam les
 gisperitus surrexit tentans eum. Yakys w
 Zakoně dospěly powstal pokaussege ho .
 Pakli / quidam / stogý samotně / sine sub
 stantiu / tehdy má se exponowati / kdos.
 Tu též viii. Exemplum. Venit quidam ad principem
 Mare. ix. Synagoge / Prissel kdos k wrochný^o sskol
 nýku : Vidimus quendam in nomine tuo
 eijcientem demonia / Wideli sine kotos an
 wegměnu twém wymýta Diabelstwoj /
 Quidam in numero plurali / kdyz cum sub
 stantiu stáwa / exponuge se někdy / někter
 řij / někdy něyacy / a neb yacys. Exempla
 ě. Pa. xxx. primi. Quidam viri venerunt Jerusalem /
 Sku. xviii. Některij mužij prissli do Geruzaléma. Ex
 remplum secundi. Quidam Epicurei / et
 Stoici differebant cum eo / Yacys Epiku
 rowé / a Stoykowé mudrcy / hādali se smim
 Ale kdyz stáwa sine substantiuo / tehdy w
 dycky se má exponowati / některij. Exem
 Jan. vii. plum: Quidam dicebant / bonus est / Nies
 kterij prawili / dobry gest ic. Též o quedam
 in feminino genere: a o quodam / in neu
 tro genere / máš rozuměti.

Etymologiĳ.

G Genz/ a Gesso. Genz gest relatiuĳ /
 vtriusqz numeri/omnis generis/casus no-
 minatiui tantum / A pĕkne se vĳĳwá mĳs-
 sto / který/ ktera/ ktere/ y také in Plurali.
 Exemplum de masculino singulari: *Nas*
 tus est Jesus qui vocatur Christus/ *Naro*
 dil se Gĕzus/ genz slowe *Krystus*. *Exĕm:*
 in plurali : Qui sunt isti qui ut nubes vo-
 lant: *Kterĳ* sau tito genz *yako* oblaĳowé
 létagĳ. *Tĕz* o / gesso / máss rozumĕti/ a
 mĳjesš gedno za druhé poloĳiti.

Lukas. ij

Exay. lx.

Hic/ Hec/ Hoc.

Ta pnomina demonstratiua/ dwo-
 gĳm obyĕgem se *Exponugĳ* : *Nĕkdy* /
Hic/ gest tento/ a *nĕkdy*/ten. *Hec*/ *nĕkdy*
tato/a *nĕkdy* ta. *Hoc*/ *nĕkdy* toto/a *nĕkdy*
to. *Znameney*/ *ĕdyž* pronomen/ *hoc*/ *vĳaž*
zuce na wĕc pĳĳtomnĳ: *tehdy* slowe *toto*.
Yako *ĕdež* *Setnĳ* *sluĳebnĳku* *swĕmu* *řekl*:
fac hoc. *Tu* *máss*/ *hoc*/ *exponowati* *toto*/
ne to: *neb* *setnĳ* *rozkázal* *sluĳebnĳku* *swĕ*
ĕiniti *tu* *wĕc* *na* *kterĳž* *vĳázal*. *Alle* *ĕdyž* *hoc*
vĳazuce *na* *wĕc* *kteráž* *nenĳ* *pĳĳtomná* :
tehdy *slowe* *to* : *Yako* *ĕdež* *Gĕzus* *řekl* *w*
Ķáĳonĕ *dospĕlému* / *Hoc* *fac* *et* *uiues* / *tu*
máss/ *hoc*/ *exponowati*/ *to* *ne* *toto*: *Neb*
ne *vĳázal* *Gĕzus* *na* *pĳĳazanĳ* : *Alle* *ĕdyž*
ten *Ķáĳonĳ* *pĳĳazanĳ* *Boĳſká* *wyprawa*

Mat. viij

Lukas. x

Druha Stranka

wal/ odpowědel mu Gězus: to čiň a žiw
budeš. Jakoby řekl: cos sám wyznal to
čiň. In genere masculino et feminino ros-
zuměy těj.

M. xvi **G** Alle diwým gse tomu proč některýj /
kdež se wečeře páně wypisuge/ hoc/ a hic/
aduerbialiter exponowali. Hoc est corpus
meum/ Tot gest tělo mé. a Hic est sanguis
meus/ tot gest krew má: a neb/ tentoť gest
krew má/ yakoby česky neuměli a newědeli
že krew v Czechú / gest generis feminini:
Těb má wyloženo býti/ Toto gest tělo mé
a tato gest krew má: Kdež se mluwý o při-
rozeném Tiele Krystowě / ne o duchow-
ným: Těb přirozené tělo Krystowo za
nás gest wydáno/ ne duchownýj.

Jan. xi. **G** Geho: Mezy/ ho/ a geho/ weliký roz-
díl gest: Těb geho/ gest pronomen/ nus-
meri singularis/ casus genitiui: a exponu-
ge se ex pnomibus/ illius/ ipsius/ a když
(gest relatiuum) cuius. To pronomen/ ges-
týj/ in genere feminino/ gest casus genitiui:
et sororem eius/ milowal Gězus Marthá/
a sestru gegýj. Tak to pnomen/ geho/ in
genere masculino/ gť casus genitiui. Exem-
Mat. iiii. Vidimus stellam eius/ Widěli sme hwěz-
du geho. A protož mrzce blaudili ti kterýj

Etymologij.

zněho casum accusatiuum delali. Ale když
mýwá na koncy tu literu /z/ dwogým způ
sobem se bére / a na počátku oracy wzdya
čy se postawuge. Někdy in casu genitiuo
někdy pak in casu accusatiuo. Exemplum
primi: Cuius non sum dignus calceamen-
ta portare / Gehož negsem hoden obuwij
nosyti. Exemplum secundi: Quem mun-
dus non potest accipere / Gehož swět ne-
múže přigýti. A wěz že k té literě / z/ gessě
také přidawá gse Syllaba / to / pro lepšij
pogistěnj. Neb když dýss / gehož / gest
wýce nežby řekl / geho: a když dýss / gehož /
to / gest wýce nežby řekl / gehož. A tak
wý způsob in obliquis casibus pronomi-
num relatiuorum / pěkně slussij. Nalězá
gse také in Aduerbio. Exemplum: Dixit
Jesus ad quosdam qui in se confidebant
tanquam iusti: Kžekl Gězus k některým
gessě wse wfali yakožto sprawedliwý.

G Ho. Kterak to Pronomen / gi / in
genere Feminino / gest casus accusatiui.
Ut in Exemplo: Accepit eam discipulus
in sua / Priyal gi Věedlnýk k sobie: Tak
y to Pronomen / ho / in genere Mascu-
lino / gest casus Accusatiui. Exemplum:
Hic est Filius meus charissimus / audite il-
lum / Tentoč gest Syn můy nymilegššij /

R ij

Matb. iii

Jan xiii

Lukaxvii

Jan xix

Marek ix

Jan xix

Druhá Stranka

poslaucheytez ho/ne geho. Crucifige eum/
 Vkrizug ho/ne geho: Neb by se on giz nes
 mijnil/ ale netco gineho coz gest ge°. Aby
 pak to zretedlně bylo prokazano/ze mezy/
 ho/ a geho/ weliký rozdyl gest: obeho to
 ho wedlé sebe postarveného nekoliterým
 dúwodem/ zpúsob vkaži. Interrogabant
 eum discipuli eius/ Otázali ho Vcedlnújey
 geho. Vidit illum pater ipsius / Vžrel ho
 otec geho. A málo nýže: Cecidit super colu-
 lum eius et osculatus est eum. Padl na sšj
 gi geho a polýbil ho. Neb/ho/ significat
 ipsam personam/ ale/ geho/ significat ali-
 quam eius possessionem/ geho. totiz. netco
 coz genu přislussj.

Gey. To slowo/ gey/ wykladaci /
 personis animatis rationalibus/ welmi ne
 wlastně přikládali: Neb gim wlastně/ ho/
 přislussj. Exēplum: Excepit illum gau-
 dens/ Přiyal ho (ne gey) raduge se. Též
 Et viso eo misericordia motus est: A wida
 ho(ne gey) milosřdenstwým hnut gē. Gey
 wlastně rebus inanimatis et irrationalis
 bus přislussj. Exēplum: Petrus habens
 gladium eduxit eum/ Petr mage meč/ wys-
 trhl gey/ newytrhl ho. Též: In posterum
 succides eam/ Potō gey (ne ho) podetness.
 Ačkoli/ ho/ také někdy inanimatis et irra-

Marc. vii

Luka. xv.

Luka. xix.

Tu rēž. x.

Jan xviii

Luka. xiii

rionalibus přislusij. Jako : Sine eam et Tu též.
hoc anno / Vlech ho y tento rok. Ale / gey /
personis animatis rationalibus (demptis
collectiuis / genz / plebs / populus / turba)
nikdy vlastně nepřiležij.

G Gemu. Nu / a gemu / sau pnomis
na datiu casus / gedno jako druhé. Ale ne
máš gich vžiwati gednosteyně : Vlech w
gegich vžiwatij rozdyl weliký býti má.
Czehož ne sferili ti kterijž Knížky české scla
dali / gednoho jako druhého vžiwagýce
gednosteyně. A protož wěz / že to pnomem
gemu / dwogým obyčegem vžiwati se má
Gednau když wklazuges na wěc přítomn
nú. Jako kdyžby otážku k tobě někdo učinil
řka : Komu dáš swú dceru : wklazalby na
Jana přítomného a řeklby / gemu. A tak /
gemu / wždyčy gest pronomen demonstra
tium / a ginať ho vžiwati nesluffij. Dru
hé / když bez wklazowanij připomináš tu
wěc o kteréz mluwýš : a tak slowe pronos
men relatiuum : A mýwá wždy na koncy
literu / z / a na počátku oracy wždy se posta
wuge. Exemplum : Cui omnes prophete
testimonium perhibent / Gemuž wssyčni
procy swědectwý wydawagý : totiz Kry
stu : Vlech onem tu Swatý Petr mluwý.

Stuko. r

G Nu. Nu pronomen / wždyčy rea

Druhá Stranka.

latium gest/ neb připomíná/ a wopaku
 ge tu wěc o kteréz se mluwí. **Exemplum:**
 Filipen. ii. Dedit illi nomen qđ est super omne nomē:
 Dal mu gméno genz gest nad každé gméno/
 no/ totiz/ Gezusuwi/ neb oněm tu S. Pas
 wel mluwí. A protoz nerúkay/ dal genu
 gméno/ neb Apóstol nevkazuje tu na Ge
 zusa/ ale mluwí oněm připomínage ho.

G Gegich. Raký gest rozdíl mezy ho/
 a geho/ in numero singulari: takowý gest
 také rozdíl mezy gich/ a gegich/ in nume
 ro plurali. A wtom téz yakož y w onom/
 ti kteríz Biblij českú wykládali toho ne
 znagúce blaudili/ a rozdýlu mezy/ gich/ a
 gegich/ žádného neměli. Ale ty wěz/ že ge
 gich/ gest genitiuus pluralis/ a exponuge
 se ex pronomibus/ illorum/ illarum/ ip
 sorum ipsarum/ eorum earum: a kdyz gest
 relatiuum/ quorum a quarum. **Exemplar:**

Math. v. Beati pauperes spiritu / quoniam ipsorū
 est regnum celorum/ Blahoslavenij chus
 dū duchem/ neb gegich gest Králowstwij
 nebestké. Docebat in Synagogis eorum /
 Učijwal w školách gegich: Exiuit de ma
 nibus eorū/ Wyssel z rukú gegich/ rčúš.

Luka. iij.
 Jan x.

G Sich. Sich gest pnomen casus ac
 cusatiui: A exponuge se ex pnominibus/
 illos illas/ ipsos ipsas/ eos eas: A kdyz gest

Etymologij.

relatiuum / quos a quas. *Exém: Dimittere* Mat. xv.
 eos ieiunos nolo: Rozpustiti gich lačných
 nechcy. Sanctifica eos in veritate / posvěť
 gich w pŕwdě. Aby pak to zřetedlně bylo p
 řazáno / že mezy gich / a gegich / weliký roz
 děl gť: oběho to° wedle sebe postawené° /
 gedným neb dvěma důwody / to ozná
 mým takto. Deus eorū defendet illos / Bůh
 gegich brániti bude gich. Opera illorū se
 cuntur illos. Stukowé gegich následugij
 gich. ¶ Někdy owsssem / gich / také casus
 genitiui býwá / ale ten genitiuus nebýwá
 possessiuus: neb kdyby se ptal / čij nětco gť:
 kťe otázce slussij gťūs possessiuus / gegich .
 totiž že ta wěc gest něčij. Ut in exō: Ciuita
 tem illorū succendit / Někto zapálil / čij mě
 sto: gegich: totiž těch lidj kterijž Králow
 ské posly zmordowali . Ale kdez otázka ta
 lowá býti nemůže: tu / gich / casus genitiui
 gest. *Exém: Quorū nō erat numerus.* Neb
 důssli: Nebylo počtu / otázi tebe: čijho po
 čtu nebylo: důssli gegich: rozuměti budu /
 že ty wěcy o kterýchž se tu mluwuj / počtem
 newládly / poněwadž gegich nebyl . Ale
 důssli / gichžto nebylo počtu / budu rozus
 měti že těch wěcy bylo bez čijsla / a tak má
 rozumjno býti . Těž : Stetit Jesus in mes
 dio eorū / důssli: Stál Gězus w pšředku
 E iij

Jan xvij.

Judyt. v.
3ge. xiiij.

Mat xxij.

Judyt. ij.

Luk. xxiij

gegich/ budu rozuměti/ že Apóstolé měl
 nějaký prostředek svojí vlastní/ kterýmž
 vládl. Ale důstli/ Stal Gézus w pšřed
 nich / budu rozuměti / že Apóstolé sami
 byli tím prostředkem: neb též gest yakoby
 řekl/ Stal Gézus mezy nimi: A tak má roz
 zuměno býti. Jakož říkáme / mezy ni
 mi/ ne mezy gimi: Tak také máš řícy/ w
 pšřed nich/ ne w pšřed gich: Též můj
 sto nich / ne můjsto gich zc. Neb taková
 slova/ habět vim prepositionum/ a wíšs
 že pronomina quando construuntur cum
 prepositionibus/mutant Orthographiam

Exjím. x

Exemplum: Qui credit in illum non con
 fundetur / Kdo wěří w něho (ne w ho)
 nebude zahanben/zcýš.

¶ Item: také wěděti máš /že illorum
 illarum/ ipsorum/ ipsarum/ eorum/ earum
 quorum/ quarū/ máš exponowati znich/
 ne gegich. Když při nich býwá / Unus /
 duo/ tres zc/ nemo/ nullus/ alter/ alius/ so
 lus/ ullus: uter/ quis/ et qui cum compos
 sitis/ quot/ tot/ quotus/ ambo/ multi/ pau
 ci/ plures/ singuli/ omnes/ par/ nihil/ et su
 perlatius gradus / a cožby k tomu wíce
 podobného bylo. Exempla položím dvě
 neb tři/ ostatku rozuměy. Vni eorum dixit/
 Sednomu/znich řekl. Quidam eorū mur

Math. xx

Etymologij.

murauerunt / Vtekerij z nich reptali. Sin-
gulos illorum hortabatur / Sednoho kaz-
deho z nich napomynal. A zase wěz / že
dwě / tré / čtvero zc. Item / pět / šest / sedm
z / kolik / tolik / cum compositis / quando /
non construuntur cum genitiuis predictis /
a pridawali se knjm / gich / tehdy / gich / bu-
de casus genitiui non possessiui. Exempla
položjm dwě neb tři / ostatku rozuměj.
Erunt duo in carnem unam / Bude gich
dwě za gedno tělo. Erunt quinqz in domo
una diuisi / Bude gich pět w domě gedno
rozdělených. Nadto pridawa se také / gich
pnomen takowým způsobem / k slowjm
čento. Málo / maličko / méně / nayméně /
mnoho / wíce / naywíce : neb říkame /
Málo gich bylo na kázanij : Ale mnoho
gich bylo w křmě.

i. Corin. x
ij. Mac vij

Mat. xix.
Lukas xij

Regula de Neutro Plurali.

¶ Pronomina neutra pluralia / absqz
substantiuis posita. Jako / hec / ea / que / et
similia / pěkněgi se exponugj singulariter
bez wěcy / nezli pluraliter s wěcmi. Exem:
Hec locutus sum uobis / To mluwil gsem
wám / ne tyto wěcy mluwil sem wám. In-
troferentes ea que non licet / Wnásegúce
tam to což neshluffelo / ne ty wěcy kteréz nes

Jan xvj.
ij. Macvi.

Třetí Stránka.

Mat. xxij **M**ussely. Reddite que sunt Cesaris cesari/et
 que sunt dei deo / Deyte což gest Cysarowo
 Cysari / a co gest Božího Bohu / některé
 Křij xv. wěcy sū Cysare zc. Quaecumq; scripta sunt
 lépe dýss/ což koli psáno gest / nežby řekl/
 které koli wěcy psány sau/ zc.

Regula de Diphthongo.

Takoz napřed de Nomine powědý
 no otom Diphthongu/ au : téz tuto máss
 rozuměti . Zie když accusatiuus casus má
 swú terminacy na u/ tehdy Ablatiuus má
 se skonati na au. To gest/ když sau accusa-
 tiui casus pronomina tato/ mū/ twū/ swū
 onū/ kterū/ yakū/ mnū/ tebū/ sebū. Tehdy
 ablatiui casus/ per diphthongō psati y mlu-
 witi se magý takto : Mau/ twau/ swau/
 onau/ kterau/ yakau/ mnau/ tebau/ sebau.

ij Bral. v

Exemplum primi : Faciam omnem vos-
 luntatem tuam / Vcinyjm wssecku wuoli
 twau : Zle tu máss accusatiuum . Exem-
 4. Para. xi **E**xem-
 secundi : Mea hoc gestum est voluntate /
 To se stalo mau wúli : Zle tu máss abla-
 tiuum.

Třetí Stránka Etymologý

gest (yakž Latinýcy rýkagý)

de Verbis.

NOTA PRIMO.

Etymologij.

T Tíech slovo vžijwati máme / kteráz sū
nynij w Českém yazyku neyzwoykleyssij :
Neb slussij mluwiti y psáti / ne wedlé oby
čege starobylého / ale wedlé obyčege zwoy
klosti / kteráz nynij naywujce mezy lidmi bē
žij. A to gestli obyčeg dobrý / neb zlého ná
sledowati nemáme. To pto prawým / neb
sū mnohá slowa / té gessčē wetche čestiny /
hrubá : gimij se mnozý bez potreby zanes
praznugij / tak w psanij / yako y w mlu
wenij . A sau ta kteráz se skonawagij.

na	}	yako	büsse / düsse / mēgüsse.
			řeklasta / mluwilásta / mčelásta.
			stáču posmijwachu / přimluwachu
			gidech / dach / wzach.
			gdema / podma / sedma.
			deta / podta / sedta.

Promu také y býchom / a wece.

Lépe by gisté bylo / aby ta a takowá slo
wa wsseliyáká z české^o yazyku do koncewy
padla : a giná mýsto těch w obyčey wwe
dena byla / Neb slussně a přwē mýžes řijcy

za	}	büsse	byl byla bylo / secūdū grīs cōuenienciá,
		řeklasta	řekli.
		stáču	stáli.
		gidech	ssel ssa sso / secūdū grīs cōuenienciá.
		gdema	gdeme.
		gdeta	gdete.
		býchom	byli sine.
wece	řekl řekla řeklo.		

G Gest/a Sau. Ta slova zbytečně bez
potřeby (ať k wosflivosti y testnosti čes-
nů y slyšenů) do Biblij sázeli na mno-
hých/ a týměr bez čůsla mýštech: ti kterijš
nám Českú Biblij wytiskli. Gestto těch
slow gen tu vžjwati máme/ kdez gest gich
byti potřebj. Jako: Vžjmeť ho tak yak
gest. a Bůh láská gest. Item: Slepjť sú/
a wůdce slepých. A powoláwá těch kterijš
negsau/ yakó těch kterijš sau: Ale kdez těch
slow nenj potřebj / yakó páteho kola w
wozu/ totiz/ kdyz bez nich yazyk dobre se
weze/ a rozum bezpečně sedj/ tu byti nez-
magj. A protoz nerjkey/ Prffel gest děsst/
a tekly sau řeky. Amiz rjkey: Mluwil gest
němy/ y diwili sau se zástupowé. Nerjkey
také. Stalo se gest kdyz sau sli: neb ta slo-
wa gest/a sau/ zbytečně tu mluwšs. Ale
mluw takto bez toho barbarismu: Prffel
děsst/a tekly řeky: Mluwil němy/ y diwili
se zástupowé. Stalo se kdyz sli. Hle coť
se zda/ kdy by tu tráwu zbytečnú někdo po-
wypel/ woč by Biblij skrowněgššj byla:
Staneť se (budeli Bůh ráčiti) někdy.

G Ale mohlbj tuto někdo rjcy: Poněs-
wádž rjškáme in numero singulari ex pers-
sona prima / Já sem slyssel/a ex persona
secunda/ tys slyssel: pročbych také nerekl

i Jan. iij.
i Jan. iij
Math. xv
k Ržj. iij.

Mat. vij.
Tu též. ix
Luka. xvij

Etymologij.

ex persona tertia/ on gest slyffel: A poneš
 wadž také rijkame in numero plurali / ex
 personis primis: My sine slysseli/ a ex per-
 sonis secundis/ wy ste slysseli: Pročbych ta-
 ké ne řekl ex personis tercijs/ oni sau slysse-
 li: Wěděti máš/ že těch slow/ gest/ a sau/
 s ginými slowy terciie persone/ spoyowati
 nemáme/ ztěto příčiny. Quia omne ver-
 bum indicatiuum preteriti temporis/ w če-
 ském yazyku samo od sebe třetj osobu/ neb
 in plurali/ třetj osoby/ wyprawuge: Neb
 český yazyk nemá své vlastnj terminacy
 na každj obwlassť osobu/ yako yazyk La-
 tinský: Ale má gednosteynj terminacy in
 numero singulari/ a in numero plurali tak-
 ké gednosteynj. Exemplum primi: Aus-
 diebam audiebas audiebat / audiebamus
 audiebatis audiebant: Audiui audiuisti au-
 diuit / Audiuimus audiuistis audiuerunt.
 Exemplum secundi: Slychal slychal slyš-
 chal / slychali slychali slychali. Slyssel sly-
 ssel slyssel / slysseli slysseli slysseli. A protož
 musys kćé terminacy / kteráž sama od sebe
 gest terciie persone/ přidati/ sem/ neb s/ neb
 sine/ neb ste. Přidassli/ sem/ a džssli slychal
 sem/ neb slyssel sem: gižt bude ztoho oběho
 gedno slowo prime persone numeri singu-
 laris. Džssli slychals/ neb slyssels: budese

míti verbum persone secunde numeri singularis: Důssli slýchali gsine / neb slýsseli gsine: bude z toho verbum prime persone / numeri pluralis. Důssli slýchali ste / neb slýsseliste: budeš míti verbum persone secunde numeri pluralis. Ale přídássi gest / k tomu slovu / slýchal / neb slýssel: a přídássi sau / k slovu slýchali / neb slýsseli: přídáss osobu třetí / k osobě třetí. a osoby třetí / k osobám třetím: a to bude zbytečně a bez potřeby. Neb tato slova / slýchal slýssel / slýchali slýsseli / sama od sebe sú tercié psone. A protož terciá persona / nemá býti k nim odginud přídána: jako pro osoby první a druhé / přídati se musí.

T Také tuto znameney: kterýchž Českých Biblií vykládali y tiskli / k oznámení verbi indicatiui preteriti temporis / singularis numeri / secunde persone: mnohokrát kládli to verbum / sy: Gessro p. vkrácentí (yakož česká řeč tomu chce / a tak se mluví) místo toho / vždycky gednosteyně měli gen / s / malé na koncy toho slova přídávati. Jako: zavvrhl řeči mé / ne zavvrhl sy. Těz: Et noluisti / a nechťels / ne nechťel sy. Také to / s / k oznámení verbi secunde persone / v české řeči / někdy cum nomine z zadu stogí. Jako: Bonitatem fecisti cum

Zial. xlix.

Mat. xliii

Zial. cxviii

Etymologi.

seruo tuo / Dobrotus včimil s služebníkem
 svým. Těkdy cum pnomine: yako: Quid
 fecisti / Cos včimil. Těkdy cum Aduerbio /
 yako: Facies ei sicut fecisti Seon Regi A-
 morreorum: Včimýšs mu / yakos včimil
 Seonowi Králi Amorreystému. Těkdy
 cum coniunctione. Exemplum: Quia vis
 disti me Thoma credidisti / žes mne widěl
 Tomáši vvrčils. To slovo / sy / w české ře-
 či se nemá klásti: Těž kdez se w Latijně to
 slovo / es / per se klade. Yako: Tu es Rex
 Judeorum: Co sy ty Král židowský: Těž
 Vere tu ex illis es / w prawdě ty z nich gsy.
 Excepcio in verbis deponentalibus / et
 neutro passiuis. Ač se při těch w Latijně /
 es / zgerwně klade: Wssak že w české řeči /
 habent actiuam terminacionem / toliko / s /
 z zadu se přidává. Yako: Locutus es ad
 cor ancille tue / Mluwils k Srdcy dýwoky
 své. Těž: Et gauisa es ex toto affectu su-
 per terram Israel. A radowalos se wssij
 žadostij nad zemij Izrahelskij.

i Mo. iij.
v. Mo. iij

Jan. xx.

Tutěz 18

Ruth. ij.
Ezech. xxx

I De Preterito imperfecto /
 perfecto / et plusquam
 perfecto.

I Poněwadž gina sý slowa / temporis

Třetí Stranka

preteriti imperfecti/ a gíná temporis perfe-
 cti/ a gíná plusquāperfecti: Tak že se delí
 od sebe/netoliko terminacione/ale y signis-
 ficacione. Neb gíné gest rýjcy přicházeli/ a
 gíné přissli/ a gíné/ byli přissli. Exemplū
 primi: Veniebant de cuncto populo ad
 audiendam sapientiam Solomonis: přis-
 házeli z erossého lidu/ aby slysseli múdrost
 Ssalomúnorou. Exemplum secundi: Ve-
 nerunt in sanctam ciuitatem/ přissli do S.
 města. Exemplum terciū: Qui circa vnde-
 cimam horam venerant/ acceperunt sin-
 guli denarium/ Kterýž při hodině gedená-
 cte byli přissli/ wzali geden každý po gro-
 ssi. Však zney/že Latinský yazyk/ gedno-
 ho jako druhého/ častokrát vjívá. Exem-
 Diligebat Jesus Martham. Klade se tu/
 diligebat/ za dilexit: Neb rýkáme / milo-
 wal (ne milowáwal) Gézus Marthu .
 Tékde pak právě yakž má býti. Exemplū
 Sic deus dilexit mundum/ vt filium suum
 vnigenitū daret/ Tak Bůh milowal swět/
 že Syna swého gednorozeného dal. Téz:
 Stabat Jesus secus stagnum/ klade se sta-
 bat/ za stetit/ neb rýkáme stál (ne stáwal)
 Gézus podlé Gezera . Tékde pak právě
 yakž má býti. Exemplum: Jesus stetit in
 medio eorum / Gézus stál w pšted nich.

Tako

ij Bra. iij.

Ma xvij
Tu též xx.

Jan xi.

Tu též iij.
Lukas. v

Tu též 24

Etymologij.

Taková proměna w Latijnském yazyku pro geho okrasu se dege/ Ale my w našem yazyku své wto wýmlywnosti sfetriti máš me/ abyhom tak mlywili yakž má mlyweno býti.

Byl/ byla/ bylo.

Byl/ byla/ bylo: dwogým obyčegem se vjřwá. Sednau když se postawuge saš motně/ sine additione alicuius verbi/ a tak mlywá swú wlastnij significacy. Exém: *Erat in diebus Herodis Regis sacerdos quidam*: Byl za dnu Herodesa Krále kněz něyaky. Druhé: když se přidawá ad verbū preteriti plusquamperfecti temporis / aby byl rozdiěl mezy preteritum perfectum / a preteritum plusquamperfectū w českém yazyku. Exém: *Qui circa undecimā horam venerant / acceperunt singuli denarium / Kterijž při gedenácté hodině byli přissli / wzali geden každý po grossi.*

Tu též j.

Mat. xx.

De tertia persona singulari Imperatiui modi.

Tertia persona imperatiui modi singularis/ slusně se exponowati může též ya ko secunda. Exém: *Fac cum seruo tuo ses cundū misericordiam tuam. Nakož tu fac exponugesš vciň/ tak také/ faciat uobiscū*

Zial xvij

Třetíj Stranka

dominus misericordiam / máš exponowa
ti / faciat včm. Tak wssudy exponuj / lečby
Ede ta expositio státi nemohla.

Regula de Se.

L Začoj k některým slowům ten tera
min / se / přidáváme / aby ta slowa yasný
rozum měla. **Exm:** Nolite timere : Omnes
miramini / Nebojte se / wssyčni se di
wijte. Kdež nebojte / a diwijte / bylaby slo
wa ničemná / kdyby knjm nepřisadil / se.
Tak zase sau slowa některá / gessro knm to
ho terminu / se / ne wzdychy přisaditi sluffj.
Exm: Interrogabant eum discipuli eius :
Orazowali ho včedlnjcy ge° / netřeba tu
se / neb bez něho rozum celý gest.

Regula de : t :

Wěz že někdy na koncy slow přidá
wá se litera / t / pro přjnost gistoty té wě
cy / o kteréz gse mluruj. **Exm:** Přigdeť
pán Bůh můj : Ne vezmuť z domu twés
ho telce : Magjť Mozes a proroky / nechě
gich posluchagj. A ta litera někdy se přis
dáwa in Nominibus. **Exm:** Janť gest
gméno geho. Někdy pnomibus. **Exm**
Námť nesluffj zabiti žádného. Někdy ad
uerbjs. **Exm:** Někdyt wpadnu gedno°
dne w ruce Saulowj. Někdy coniunctio
nibus. **Exm:** Neb neboť gednoho nená

Lukase. ij
Jan vij.

Luka. viij

Zach. xiiij
Zal. xlix.
Luka. xvj
Tu téz j.
Jan xvij
i Br. xxvij

Mat. vi.

Etymologik.

widěti bude/ a druhého milowati. Někdy
 pak ta litera/ é/ přidává se in fine verbo- j. Moyš
 rum/ a zvuč té litery zavijrá w sobě pro xxxviij.
 nomen tobě/ tak že netřeba říjcy tobě. Exē
 plum: Mittam tibi hedum de gregibus / Pásn. viij
 Possliť kozlátko z stáda. Dabo tibi pocu-
 lum ex uino condito/ Tamé nápoij z wíjs
 na wdělaného. Dedissem tibi decem argen- ij Kr. xviij
 ti siclos/ et unum balteum/ Dalť bych byl
 desět lotů stříbra/ a gedno wopásanij.

Regula de / ž /

¶ Sluffně a pěkně někdy litera / ž / přis-
 dáwá se k slowům těm / kteráž gsau uerba
 imperatiua/ a deprecatiua: Neb zbuzuge/
 a sylně pobůzý: gestoby slowo samo bez
 té litery nemohlo tak sylně/ ani rozkazowa-
 ti/ ani prosyti. Exemplum primi: Hledtež Koloc: ij
 at wás žádný neoklamá. Exēm secundi: Dial. xxvij
 Deyž gim podle skutků gegich. Toho dle/
 při wssch slowých prosýcích w modlite-
 bie páně/ k horliwěysšimu wprossenij má
 wssudy/ ž / přidáno býti. Jako: poswětiž se Math. vi
 gméno twé: přidiž králowstwij twé/ dēgž
 se wíle twá / rč.

Regula de Diphthongo/ au.

¶ Ten Diphthongus / au/ potřebně /
 p rozumu wyswětlení/ w mluwenij y w
 psanij/ zachowati se má: Aby byla differ-

Třetíj Stranka Etymologj.

rentia inter numerum singularem / et num-
merum pluralem / in personis verborum.
Exem: Já budu gim za Boha / a oni budu
dau mi za lid.

Gene. xxx

Est. Toho slova / est / nessesrili vola-
stně / wykladaci Zákona : je quando cons-
truitur cum datiuo / debet exponi per has

Lukas 1.

bet. Jako : Et huic erat soror nomi-
ne Maria / A ta měla sestru gménem Ma-
rygi / Nerjky / a té byla sestra. Též: Duo
debitores erant cuidam creditori / Někdy

Tu též vj

wřitel měl dwa dlužnjky. Též argentum
et aurum non est mihi / Strjbra a zlatta
nemám. Též podle náprawy Krazmowj:
Quid mihi tecum est mulier / Zieno co já
mám s tebau činiti. Nihil tibi cum iusto
illo / Nic ty neměj činiti s tjmto sprawes
dlivým.

Stuk. iij

Jan ij.

Matxxvj

Noli. Ač noli / vlastně gest nechťej
wssak když se postawuge cum verbo infi-
nitiui modi / tehdy se má exponowati za /
non. Exem : Noli timere (Krazmus / ne
metuas) neboy se. noli scribere / nepis. Též
in numero plurali / nolite. Nolite expaves-
scere / Nelekyte se. Lépe tak djs nezby-
řekl / nechťejte se báti. nechťej psáti. nes-
chťej pláti. nechťej se lékati.

Lukas. v

Zgew. xix

Mar. xvj

Ačby potřebj bylo mnohá verba / neb

Czwarta Stranka Etymologij.

Słowa oznámiti / gich; wykladaci Biblij
Czeské newlastně vjřwali: Ale mám zato
že ti kterij; Testament nowý / Krazmem
naprawený wyložili/ při něm to oznámij.
Finis de verbo.

T Czwarta Stranka Etymolo-
gij/gest (yak; Latinijcy rjřtagij)
de Aduerbjs.

Mecum/tecum/ nobiscum/ vobiscum.

T Ta aduerbia dwogijm způsobem se
exponugij: yak; y pronomina/me/te/nos
bis/ vobis: Sednau takto. Mecum/sems
nau:tecum/s tebau: nobiscum s námi/vo
biscum/ s vámi. Druhé takto: Mecum/s
sebau: tecum s sebau: nobiscum/s sebau:
vobiscum/ s sebau. Exempla položijm p
Antithesim.

T Mecum. Vigilate mecū/bdēte sems
nau: Arma mea non tuli mecum / Brani
swé ne rozal sem s sebau.

Ma. xxvj
i. Brá. xvj

T Tecum. Ego tecum sum / Já sem s
tebau. Tolle tecum de felle piscis/ wezmi s
sebu; zluč rybuj.

Ezaie. xli.
Tobi. xxi.
Luk. xxvij
Necem. vj

T Nobiscum. Mane nobiscum / Žij-
slañ s námi. Tractemus nobiscum in do-
mo dei / Rozmlauweyme; s sebau w do-
mu Bozujm.

Czwarta Stranka

Matth.
xxvii.
Jan xii.

Vobiscum. Ego vobiscum sum / Já s wámi sem. Pauperes semper habetis vobiscum / Chudé wždyčy máte s sebau.

Obiectio: Dýssli/newým kdy mám exponowati ta aduerbia takto / a kdy onas kno: Zpraw se tuto Regulij.

Regula.

Quando verbum cōcordat cum aduerbio in persona / tehdy exponúy ta aduerbia každé z nich / s sebau: Quando vero verbum discordat cum aduerbio in persona / tehdy exponúy mecum semnú / tecum s tebau / nobiscum s námi / vobiscum s wámi. Declaratio primi: Když dýss / Arma mea non tuli mecum / non tuli / gest verbū prime persone / a mecum aduerbium / gest také prime persone. A protož mecum / máš tu exponowati / s sebau / ne semnau. Declaratio secundi. Když dýss: Vigilate mecum. Vigilate / gest verbum secunde persone / ale mecum gest aduerbium prime persone: A protož máš tu exponowati mecum semnau / ne s tebau. Siná exempla rozwaž sobě též.

Secum. Secum gest aduerbium tercie persone vtriusqz numeri: yako y pronomen sui / a dwogým zpúsobem se exponus

Etymologij.

ge. Neb někdy in singulari numero/secum gest s sebau/A in plurali také s sebau. Utešedy pak in singulari numero secum gest s num/neb zni/ secundum generis conveniētiā/A in plurali numero/s nimi. Exē: de numero singulari. Dives cum dormierit nihil secum auferet/ Když bohátý vsne nic s sebau newezme. Secit duodecim ut essent secum: Způsobil gich dwanáct aby byli snim. Exē de numero plurali. Non sumpserunt oleum secum/ Ne wzaly olege s sebau. Cum enim audirent per sua tormenta bene secum agi / Neb když vslysseli že strze gegich mužy dobře se dege gim.

Job xxvj

Mat. iij

Mat. xxi

Maud. xj

¶ Aby pak wědel kdy máš exponowati/secum s sebau/ a kdy snim/ neb s nimi/ spráw se tauto Regulij.

Regula.

¶ Quando hoc aduerbium secum / cū supposito et apposito ita cōstruitur/ qđ de eodem supposito dicitur/et nō de alio:tunc secum debet exponi s sebau. Quando uero secum cum supposito et apposito ita cōstruitur/ qđ non de eodem sed de alio supposito dicitur: tunc secum debet exponi/ s nim/s nimi. Declaratio primi: Když dŭšs Dives cum dormierit nihil auferet secum :

Diues gest suppositum / auferet appositū /
 secum dicitur de supposito. A protož máš
 říjcy / Bohatý když vsne nic neodnese s se-
 bau / ne snim . Declaratio secundi / když
 dýšs: Secit duodecim vt essent secum: duo
 decim gest suppositum / essent appositum /
 secum non dicitur de supposito discipuli /
 sed de alio / nempe de Jesu. Neb Gézus ne
 zpúsobil těch včedlnýkú dwanácte / aby
 oni byli s sebau / totiž sami o sobě bez něho
 Ale proto že zpúsobil aby byli snim / totiž
 aby se ho přidrželi / a s nim chodili. A pro-
 tož máš říjcy / zpúsobil gich dwanácte
 aby byli snim.

E Ecce. Ecce gest aduerbium / někdy
 demōstratiuum / a někdy admiratiuum / a
 vždy se má exponovati / hle. Exemplum
 primi: Ecce locus vby posuerunt eum :
 Hle mýsto kdež ho položili. Exemplum
 secundi: Ecce virgo concipiet et pariet fis-
 lium / hle panna počne a porodí syna. A
 protož zle exponugýj některý / ecce / ay: To-
 ho slova ay / nemúžesš ginák lépe požití
 yako w hněwe kdy by řekl / ay nech mne s
 pokogem / ay radýmí přestaň. Což Latýš
 ně slowe / hem.

E Etiam. Etiam / někdy gest / také / a
 někdy ano. Exem primi: Etiam cunicam

Mar. xvj
 Ezye. vij

Luka. vij.

Etymologij.

noli prohibere / Také súkně nebraň. **Exēm:**
 secundi: Intellexistis hec omnia: Dicunt **Mat. xii**
 ei etiam / Wyrozumělili ste tomu wossemu:
 řekli mu / ano pane. A protož nemáš ex-
 ponowati / etiam owossem: **Neb** quidem /
 na swém mýstě gest / owossem. **Yako:** Spi- **Ma. xxi**
 ritus quidem promptus est / **Duch** owossem
 hotow gest.

¶ Non. Non / est aduerbium negatis-
 uum / A česky slowe ne. **Exēm:** Non ques- **Jan viii.**
 ro gloriam meam / **Neb** hledám sláwy swé /
 a tak se má wždy exponowati / buďto že
 má při sobě uerbum expressum / **ut** / a **neb**
 subintellectum. **yako:** Propheta es tu: et **Tu tēz 12**
 respondit non / **Syli** ty Prorok: y odpowě
 děl / ne: **yakoby** řekl negsem. A protož nes-
 máš exponowati non / **nic** (**yakož** někter
 řij tak exponowali) **Neb** nihil / gest **nic**. **Tu tēz. xv**
Exēm: Sine me nihil potestis facere / **Bez**
 zemne **nic** nemůžte učiniti.

¶ Ut. Ut aduerbium / někdy gest (a
 to **naywýce**) **aby**. **Exēm:** Unde ememus **Jan. vi.**
 panes ut manducent ij: **Odkud** kaupime
 chlebů **aby** gedli tito. **Někdy** **yakž.** **Exēm:**
Ut cesauit loqui dixit ad Simonem. **Yakž** **Luka. v.**
přestal mluwiti řekl k **Ssymonowi**. **Něs-**
kdý: **yako.** **Exēm:** Non sunt inuenti tales **Danyel 1**
 de uniuersis / **ut** **Danyel** / **Zanania** / **Mis**

Czterta Stranka.

Sahel/ et Azarias. Nefsau nalezeni takowij zewssech jako Danyel/ Hananyas / Misahel a Azaryas. Někdy je: Exemplū
Luka. v Impleuerunt ambas naues ita ut merges rentur/ Naplnili obě lodij/ tak že se potopowaly.

Jan viij. **Mat ix.** ¶ **Utiqz.** Utiqz/někdy gest/ giste. **Exemplum:** Si deus pater vester esset/ diligeretis utiqz me/ Byť Bůh otec wásš byl/ giste bysšte mne milowali. Někdy / ano: **Exemplum:** Creditis qđ hoc possum facere vobis: Dicunt ei/ utiqz domine: Wěrijš teli že mohu to učiniti wám: řekli mu/ ano pane. Ne wlastně exponowali kterijš utiqz/ owsssem/ na takowých místech kladli.

¶ **Uonne.** To aduerbiū otázky **Uonne** totiz/ zdaliz/ p coniunctione expletiva tamē / wykladači w Biblij mylně wykládali. Jako: **Uonne** publicani hoc faciunt: **Zdaliž** toho celnij neb meytnij ne činij/ ne wssak též meytnij činij. **Opēt/ Uonne** stultam fecit deus sapientiam mundi huius / **Zdaliž** bláznivé ne učinil Bůh mýdrosti swěta tohoto?

¶ **Tunc.** Tehdy/ teda/ neb tedy.

¶ **Mezy** tehdy/ a teda neb tedy/ mnozj rozdílu nemagij: Ale ty wěz/ že tehdy/ gest aduerbiū temporis latijně tunc: a oznamuj

Etymologič.

ge ten čas w kterémž se nětco stalo / a neb
 má státi: **E**teb řdyž dýšs tehdy / gest rowně
 též yakoby řekl / toho času. **E**xēm : Filius
 hominis venturus est in gloria patris sui
 cum Angelis suis / et tunc reddet unicuiqz
 secundum opus eius: **S**yn člowěka přigiti
 má w sláwě otce swěho s Angely swými /
 A tehdyt odplatj gednomu každému wes
 dlé skutků ge°. **T**ehdy rozuměj / toho času
 řdyž pğde **K**rystus. **T**ěž / **C**ū exaltaueritis
 filium hominis / tunc cognoscetis qđ ego
 sim. **R**dyž poweyssjte syna člowěka / teh
 dy poznáte je yá sem: **T**ehdy / to gest / to
 ho času poznáte řdyž poweyssjte. **A** to gest
 sře swětlegi se wklazuge / řdyž wedlé tunc /
 stáwá nunc. **E**xēm : Bene mihi erat tunc
 magis quā nūc / **D**obře mi bylo tehdy wjč
 než nynj. **A**lle / **T**eda neb tedy / gť cōiunctio
 potestatis rationalis illatiua consequentie
 latjné slowe ergo . **E**teb přinassj to co by
 mělo wygřti z něčeho. **E**xēm : Quid ergo
 baptisas / si tu non es Christus ? **P**roč teh
 da křtjšs poněwadž ty negsý **K**rystus ?
Sle zřech slow poněwadž ty negsý **K**ry
 stus wysslo (yakozto z hodné přjčiny) slo
 wo to / proč křtjšs : **K**terěžto slowo přis
 nesla slussně ta coniunctio / teda. **T**ěž /
Redditis ergo que sunt Cesaris Cesari /

Mat. xvj

Jan viij.

Ozee ij.

Jan i.

Mat. xvj

Data Stránka

et que sunt dei deo : Když židé Pánu Kry-
stu vřázali gross / a powěděli že na něm
obraz Cýsarů gest. A odpowědel jim křo-
mu Gězus / deytež tehdy což gest Cýsarů-
wo Cýsari / a což gest Božího Bohu.

I Pátá Stránka Etymologij
gest (yakž Latinjcy říkagij) de
Participio.

De Participio presentis temporis,

I Participium presentis temporis / w
Latijně gednosteynú má terminacy / neb
se wždy skonává na ns. yako Amans / do-
cens / legens : Ale w českém yazyku geho
terminatio gest rozličná. Neb někdy se sko-
nává na a. yako / řka : někdy na d. yako /
prissed / někdy na e. yako sede : někdy na w
yako wstaw. A takowá wsseliká terminas-
cy / gen mužskému pohláwůj náležij . Žien-
skému nesslerj než y / Yako řkúcy / prissed-
ssy / seděcy / wstawssy . Exempla položim
per Antichesim.

Math. v.
Těz xvij

I Řka: Docebat eos dicens / učil ge řka

I Řkúcy. Misit ad eum vxor eius dis-

Těz xij

cens / Poslala křněmu manželka ge^o řkúcy.

I Prissed. Veniens in patriam suam
docebat / Prissed do vlasti své učil.

Etymologij.

T Prissedšsy. Veniens ad virum dixit **Judy. xiiij**
 ei/ Prissedšsy k muži rekla mu.

T Sede. Sedens docebat eos / Sede **Jan vi.**
 včil ge. **Lukas 10.**

T Sedecy. Que etiam sedens secus pe-
 des domini/ audiebat verbum illius/ Ktes-
 rač také sedecy v noh páně / poslauchala
 slova geho.

T Wstaw. Surgens Petrus cucurrit/ **Těz xiiij.**
 Wstaw Petr bžel.

T Wstawšsy. Cōcepit mulier/ et surgēs
 abijt/ Počala žena/ a wstawšsy odesla. **i Moysz 4.**
xxxviiij.

NOTA.

T A wědēti mášs / že tu terminacy má
 genus femininū/ in omnibus casibus singu-
 laribus. In plurali numero/ mužým a že-
 nám gť terminatio gednosteyná/ krom to°
 že mužij magij in actō e. ale ženy magij i.

De Participio in Rus.

T Participium které se skonává na rus
 ra/ rum (jako facturus/ factura/ facturū)
 Někdy se exponowati ginak slusně než
 circūlocutivne/ škrze to slovo debeo/ debes/
 debet řc. mám/ mášs/ má řc. **Exēm:** Que
 facturus est deus ostēdit/ Co má Bůh včis
 niti okázal/ ne co Bůh včiniij. Ipse sciebat **Tu těz xij**
 qđ esset facturus/ On wědel coby měl čini **Jan vi.**
 ti/ ne co včiniij.

Prata Stranka

De Participio in dus.

1. Mo xlix

Tez také exponuge se to participium kteréz se skonává na dus/da/dum. Jako faciendus/facienda/faciendum. Ono pr vnij active/ ale toto passive. Exém: Donec veniat qui mittendus est / Až přigdeten genž poslán býti má.

De participio in tus sus rus.

Jan i
ii Bor. xi.
Marc. ix

Pri exposicij toho participium kteréz se skonává na tus/neb sus/neb rus (yako factus/cesus/complexus) nesnáze žádně nenij/neb bezroffech wokolkú prostě se exponuge passive. Exém: Verbum caro factum est / Slovo řelem včineně gest. Ter virgis cesus sum / Trikrát meclami mršťán sem. Quem cum complexus esset ait illis / Kteréhož řdyž obyál řekl gim.

Eccle. i

Ta tři participia rus/tus/dus/kterak se magij exponovati / hle ro gednom dús rodu to vhlédájs: neb sau pospolku včieffeně složena takto. Quid est qđ fuit: ipsum qđ futurum est. Quid est qđ factum est: ipsum qđ faciendum est. To český takto exponij / Co gest gessito bylo: to což býti má. Co gest gessito včineně gest: to což včineněno býti má.

Regula,

T Weděti májs/ je ta participia kteráz

Etymologij.

wycházegůj na tus/ sus/ rus/ řby; sau de-
 ponentalia (yako locutus/ natus/ ortus)
 magůj se exponowati takto/ mluwil/ naro-
 dil wyffel. Neb nemáš řjicy/ mluwen gě
 narozen gest/ wyfflo gest: Yako řykáš /
 factus est/ wćiněn gest. **Prēm:** Locutus est
 dominus ad Moſen/ mluwil pán k Mo-
 zeso wi. Natus est vobis saluator mundi/
 Narodil se wám spasytel swěta. Ortus est
 sol/ Wyfflo slunce. Pakli gsau participia
 communia (yako osculatus/ criminatus)
 tehdy se magůj exponowati dwogim způ-
 sobem/ totiž active/ y passive. **Prēm primi:**
Et osculatus est eum: A polůbil ho. **Prēm**
Secundi: Justicia et pax osculate sunt /
 Sprawedliwost a pokoj polůbili se.

ii. Mo. xiiij
 Luk. i. 5.
 Zialm. ciiij

Mar. xiiij
 Zialm.
 lxxiiij.

Regula.

Item wěděti máš/ že Participia nes
 magůj gse wždy exponowati wedlé swě
 přůsné postawy / ale slowy rozwázány
 mi: aby snáz mohlo býti wypraweno / to
 což zdá se býti zmatečno. Neb gest Regu-
 la grammaticalis otom/ že Participia pre-
 sentis temporis resoluuntur per pñomen
 qui/ que/ qđ: ut amans/ idest/ qui amat. A
 protož: Inuenerunt eum in templo sedens
 tem in medio doctorum audiētem illos/ et
 interrogantē eos: takto máš exponowati.

Luk. i. 5.

Nalezli ho an w chrámě sedij (oterwřeně
 gi nežby řekl sedicýho) wprostřed doktor
 rúw / a poslúchá gich (neposlúchagijcýho
 gich) a otazuge gich (ne otazugijcýho
 gich) Téz: Ego dominus et non est alter
 formans lucem / et creans tenebras / faciēs
 pacem et creans malum. Lépe dýšs : Já
 Pán a nenijť giněho / genž činijm swětlo
 a stworugi tmy / genž činijm pokoj a stwo
 rugi zlé. Nežliby řekl / Čině swětlo a twos
 ře tmy / čině pokoj a twore zlé. Ego dilis
 gentes me diligo / Já milugi ty kterijz mne
 milugij. Quare non respicis super iniqua
 agentes ? Proč nepatrjšs na ty kterijz nes
 práwě činij. Audiente omni populo dixit
 discipulis suis / Kdyz slyšsel wseckén lid /
 řekl wčedlnjčkúm swým. Accepto pane /
 gratias egit / Kdyz wzal chléb dýťky činil řč.

Regula.

Wsecka participia kdyz koli ginú si
 gnificacy na sebe berau nad swú přiroze
 nú / tehdy nominaliter se exponowati ma
 gij / a sau nomina / ne participia. Exém :
 Sapiens mulier edificat domum / Múdra
 žena stawij dým. Odisti facta Nicolaitas
 rú / Uenawidjšs skutku Nikulášnjčkúw.
 Ipsius factura sumus / Geho sine stwoře
 nij. Cum uidisset Cham verenda patris
 sui

Ezay. xlv.

Prüsl. viij.
Abakuk j.Luka. xx.
Téz wpxijPrü. xiiij.
Zgewe. ij
Efejst. ij.
i Moy. ix

Etymologjā.

fui esse nudata/ nūciauit duobus fratribus
 suis. Když vzřel Cham hanbu otce swého
 obnazentí/ powědel dwaum bratrō swým
 Item quādo participia ppriam significas
 tionem habencia/cōstruuntur cum nomini
 bus substantiuis: tunc fiunt nomina/ non
 participia. Exēm: Unus est altissimus cre
 ator omnipotens/et rex potens/et metuen
 dus nimis/sedens super thronum/et domi
 nans deus. Geden gest naywyzššj stwo
 řitel wšše° wššemohučý/křál mocný a hro
 zný přjliš/sede na stolicy swé/a panugj
 cy Buh. Kdež wššemohučý/ a mocný/ a
 hrozný/a panugjcy: sau nomina/ne Par
 ticipia. Ale/sede/tu zjstává participium.
 Tak také máš exponowati/factus sum ve
 lud es sonans/aut cymbalum timiens/Wšš
 něn sem jako mēd zwučjcy / neb zwonec
 znēgjcy. Neb kdyby byla participia/ mu
 sylby ge exponowati participialiter: mēd
 zwuče/ a zwonec znēge: Jakož též/ omnis
 potens/wššemoha/potens/moha/a domi
 nans panuge.

Ecclez. j

i Bor. xij

I Sesta Stránka Etymologj
 gest (yadž Latinjcy řjčagj) de
 Coniunctione.

I Et. La cōiunctio Et/dwogjm zpū
 G

- Jan j. Sobě se exponuge. Někdy/et/gest/a: Exem
 In principio erat verbum/et verbum erat
 apud deum/et deus erat verbū. Wpočátku
 bylo slovo/a slovo bylo v Boha/a Bůh
 byl slovo. Někdy pat/et/gest/y/ Cum sit
 per modum alicuius illationis siue conclu
 sionis. Exem: Interrogabo vos et ego v
 num sermonem/ quem si dixeritis mihi/ et
 ego vobis dicam in qua potestate hec fas
 cio/ Otázit y yá wás na gednu řeč/ kterúž
 powýteli mi/ y yá wám powým w které
 mocy to činím.
- Mat. xxi. T At. Někdy se bere za/a/ Exem:
 At ille respondens ait/ A on odpowýdage
 řekl. Někdy se pat bere za ale. Exem: At
 ubi venit fides/ iam nō sumus sub pedago
 go/ Ale když přišla wýra/ již neysme pod
 pěstunem.
- Mat. xviii. T Vel. Vel někdy se bere za neb. Exem
 Adhabe tecum unū vel duos/ Prigmi k sobě
 gedno°/ neb dwa. Někdy za aspoň. Exem
 Ut vel simbriā vestimenti eius tangerent/
 Aby aspoň podolka raucha geho se dotkli.
- Exezst. v. Někdy za také. Exem: Que ab eis secreto
 sunt turpe est vel dicere/ Co se odnich teys
 ně dege mrzko gest také powědýti.
- Filipen. j. T Siue. Někdy gest/ budto. Exem: Si
 ue p vitam/ siue p mortem/ Budto strze ži

Etymologij.

vot/bušto strze smrt. *Věkdy a neb. Exém.*
Vade ad dextram siue ad sinistram / *Gdi ij. Ral. ij*
na prawicy a neb na lewicy.

I Alioqui alioquin. Alioqui neb alioquin gest / *syc. Exém: Alioquin filij vestri i. Ber. vij*
immundi essent / *Syc by synowé wassi ne-
čistij byli. A protož mnozy zle exponugij
alioquin / ginat: neb aliter / gt ginat. exém
Ne aliter docerent / aby ginat nevcili.*

I Quia. Quia / *nekdy gest neb. Exém:*
*Eri a me domine quia homo peccator su /
Odegdi odene pane / neb clowek hrjssny
sem. Věkdy quia / gt je. Exém: Scitis quia
post biduum pascha fit. Wjete je po dvou
dnech swatek giti pane bywa.*

I Autem. Autem *nekdy gest ale. Exém.*
*Spiritus quidem promptus est / caro autē
infirma / Duch owsssem hotow gest / ale te /
lo nemocné. Věkdy / pak / Exém: Widens
autem turbas ascendit in montem / Wida
pak zastupy wstaupil na hiru. Věkdy / a /
Rakož mas Mathi. j. toho aut mnoho
kterez mas tu exponowati / a.*

I Quippe. Quippe / *nekdy se exponu-
ge quia certe. totiz. neb giste. Exém: Educ
viros qui venerunt ad te / et ingressi sunt do-
mū tuam / exploratores quippe sunt / Wy-
wed muze ty ktereiz pssli ktobe / a wessli do*

Sesta Stranka.

- domu twé° / neb gisté Sspehéri sū. Tak tas
 Mar. xvi tē. Erat quippe magnus valde: máš ex
 ponowati / Neb gisté byl welmi weliký.
 Tehdy pak bére se toliko za / neb / Exém :
 Mab. v. Amen quippe dico vobis / Neb amen pras
 wým wám . Et accipitur ibi quippe pro
 enim. ¶ Ergo. Ergo / trogim obyče
 gem se exponuge. Tehdy ergo / gest prož.
 Luka. xxi Exém: Corripiam ergo illum et dimittam
 protož potrestky ho a ppustým. Tehdy /
 Jan. vi. pak. Exém: Cum subleuasset ergo oculos
 Jesus / Když pak pozdwihl očij Gězus .
 Ma. xvi Tehdy: tedy. Exém: Ergo liberi sunt filij
 Tedy swobodnj sū synowé: ¶ Quidem.
 Quidem: když koli po sobě mýwá autem /
 neb vero / neb sed / neb tamen / neb veritat
 men / neb porro: Tehdy má se exponowati
 Těz xvi. owsssem. Exém: Spiritus quidem pmptus
 est / caro autem infirma / Duch owsssem ho
 tow gest / ale tělo nemocné. Alius quidem
 i Kor. vii sic / alius vero sic / Giny owsssem takto / ale
 Těz. xv giny takto. Nō omnes quidem dormiemus
 omnes tamen immutabimur: Ne rossyckni
 owsssem zemřeme / ale rossyckni se pmění
 me . Když pak quidem mýwá pđ sebu nes
 gationem / ne / nec / nō / tehdy se má expono
 wati / neqz. Exém: Si fuerit vir bonus nō
 i. Bral. i cadet ne vnusquidē capillus eius in terram

Etymologij.

Budeliť muž dobrý / nespadneť z něho ani
 vlas na zemi. *Exēm secundi*: Non relin-
 quemus de viris qui cum eo sunt ne vnum
 quidem / Niezúšťaróime z mužú těch kterij
 snim sú ani gedno°. *Exēm tercij*: Si non
 vultum regis Jozafat erubescerem / nō at-
 tendissem quidē te / nec resperissem / Bychē
 se nestydel oblyčege Krále Jozafata / aniš
 bych tebe šteril / ani natic pohledel. *Gināt*
 nadto yaťzkoli quidem se postaruge / ex-
 ponowati se má / gístie / ne zagísté : neb p
 certo / gest zagísté. *Exēm*: Est et aliud ma-
 lum qđ vidi sub sole / et quidem frequens
 apud homines / Gestit y giné zlé kteréz sem
 widel pod Sluncem / a gísté časté v lidij .

q. Br. xvij

iiij Bra. iij

Eccle. vj.

¶ Siquidem. Siquidem / gest / neb:
Exēm: Cōfregit serpentem Ezechias enes-
 um / quem fecerat Moses / siquidē vsqz ad
 illud tempus filij Israhel adolebant ei ins-
 cēsium / Ezechias štroškotal Hada mēden
 né° / kteréhož byl vdělal Moses / neb až do
 toho času kadili a obětowali mu synové
 Izrahelštíj.

iiij Br. xvij

¶ Quandoquidē / a quo
 niam quidem / gedno yaťo druhé se wykla-
 dá: poněwadž. **¶ Si.** Si cōiunctionem
 některij zle exponugij / ač / neb quamuis /
 quanquam / a licet / gť ač. *Exēm primi*: De-
 dimittas populo tuo quamuis peccatori /

Sfesta Stranka

ii. Par. vi
Ezidū. xij

Aby odpustil lidu swému ac hrýšně: Ut
inuenit penitencie locum / quanquam cum
lachrimis inquisisset eam / Vianalezl mýš
sta pokáný / ac s szami hledal ho . Licet

Judy. xv.

hec feceritis / tamen adhuc ex vobis expeta
vlicionē / Ac ste to vcinili / wssat gessce pom
stým nad wami. Si : rozličně se exponu
ge / neb někdy Si gest / poněwadž. Exém:

Jan xv.

Si me psecuti sunt / et vos psequentur. po
něwadž mně se ptiwili / y wami se ptiwil
ti budau. Někdy / si / exponuge se gestli .

Mat. viij

Exém: Si vis potes me mundare / Chces
sli mýšes mne očistiti / některý rýkagý /
gestliže chces. Ale ty za gestliže / wždy ras
degi rýkay / li / stým slowem spolu s ktes
rýmž se spoyuge. Někdy / Si / gest bych /
by / bychme / bysste / wedlé slusnosti slowa
toho kteréhož se průdržý. Exém primi. Si

Jan xv

non venissem et locutus eis fuisssem / pecca
tum non haberent / Bycht byl neprýssel a
nemluwil gim / nemelilby hrýchu . Exém
secundi. Si fuisses hic frater meus non fui
sset mortuus / By zde byl / bratr mýš nebyl

Tez xj.

Mat. xxiij

by vměl. Exém terciý : Si fuisssemus in
diebus patrū nostrorum / Bychme byli za
dný otcůw nassých. Exém quarti: Si sci
retis / Bysste wedeli. A prož nerýkay / když
bych / kdyby / kdybychme kdybysste. Nadto
gessce Si někdy (ac rýdlo) bére se za non.

Tez xij.

exēm: Si introibunt in requiē meā / neweg **Zial. xciii**
 dant do odpočinutý mého. Si dabitur ge
 neracioni isti signū / Nebudet dāno rodu
 comuto znamený. A ta coniunctio gest ne
 gatiua iurantis. **G Nisi.** Nisi rozličo
 ně se bére / **Někdy nisi / gest / toliko.** **Exēm:**
 Nisi unum panē habebant secum / **Toliko**
 geden chléb mēli s seby. **Někdy nisi gē než /**
Exēm: Quis potest dimittere peccata nisi
 solus deus / **Kto může odpustiti hřijchy než**
 sám Bůh / **Někdy nisi / gē leč /** **Exēm:** Nisi
 crebro lauerint manus nō manducat / **Leč**
 by často ruce vmýwali negedij. **Někdy ni**
 si gē bych / bychme / bysste: yako y ta cōiun
 ctio Si. **Exēm:** Nisi abreuiati fuissent dies **Mat. xiiii**
 illi / non fuisset salua omnis caro. Byt nes
 byli vkráceni dnové ti / nebyloby spaseno
 žádně tělo. **Někdykey / kdyby nebyli / rčijš.**
Někdy pak nisi exponuge se / neli / tak je me
 zy ne / a li / musý wždycky stāti verbū. **exēm**
 Nisi quis natus fuerit denuo / nō pōt vide **Jan. iij.**
 re regnū dei / **Nenarodili se kdo podruhē /**
 nemůže widěti králowstwu Bōžj°. **Těz:**
 Nisi manducaueritis carnem filij hominis **Těz. vi.**
 Nebudeteli gýsti těla syna člověka / **nekdy**
key / gedině leč budete rč.
G Enim Etenim. Enim a etenim: sū
 coniunctiones / a obyčegně se exponugij / **Lut. xvij.**
G iij

Sesta Stranka.

neb. *Exēm primi:* Sinite pueros venire ad
 me/ et nolite phibere eos/ talium enim est
 regnum dei/ *Vechte dýtel ať gđau kemně/*
a nebraňte gim/ neb takowých gť kralow
stvoj Boží. Pakliby/ aut (gesto také gest/
neb) stálo podlé em. Exēm: Nemo potest
 duobus dominis seruire/ aut em vnū odio
 habebit/ et alterum diliget. Co učinýs?
Exponúy předce yať má byti takto: Žiá
dný nemúz dwaum panom slúžiti/ neb nes
boť gednoho nenáwiděti bude/ a druhého
milowati. Exēm secundi: Vos vocatis me
 magistrum ac dominum / et bene dicitis /
 sum etenim/ *Wy nazýwáte mne Místrem*
a pánem a dobře říkáte/ nebť sem. Věkdy
také (ať řídko to býwá) Enim/ gest pak.
Exēm: Quid enim mali fecit iste? Co pak
 zlého učinil tento? Ale na mnohých míst
 stech w Biblij/ za/ neb/ imprimowali zas
 gisté. Ano y při wečeři Páně/ kdez takto
stogú w Latýně. Accipiens calicem/ gra
tias egit/ et debít illis dicens/ Bibite ex hoc
omnes/ Sic est enim sanguis meus noui te
stamenti/ qui p multis effundetur / in res
missionem peccatorum. Tu enim/ exponos
wali/ zagisté/ gesso tu em gest coniunctio
causalis/ yaťo y ginde. To gest že příčinu
oznamuge pčněco gť/ neb bylo/ a neb by

Mat. vi

Jan xii.

Luka xii.

Mat. xvi.

Etymologiĳ.

ti má. Jako/ proč Krystus důtkám k sobě
welel gýti? ta coniunctio/ enim/ příčinu
toho oznamuge: že proto/ neb takových gť
království Boží. Těz/ proč dwaum pa-
nom žádný slúžiti nemúže? Tu opět ta con-
iunctio/ enim/ příčinu toho oznamuge že
proto/ neb neboť by gednoho nenáwiděl/ a
druhého miloval. A při Kalichu ta con-
iunctio causalis enim/ také těz gť postawe
na/ a příčinu to^o oznamuge/ pč Krystus
welel pýti kalich/ že proto/ Neb krew geho
za mnohé měla wylita býti na odpusttění
hříchůw/ aby to na památku geho činili.
Protož takto má exponowáno býti: Pýte
z toho wssycťni: Neb tato gť krew má no-
wé wmluwy/ kteráž za mnohé wylita bude
na odpusttění hříchůw: to číte (jakož
Apostol dokládá) na mé připomýnaný.

S Sedmá stránka Etymologiĳ/
gest (yaktž Latinĳcy rýtagų) de
Prepositionibus.

Ad. Ad prepositio/ někdy gť/ k/ Exém:
Accesserunt ad eum discipuli / Přistúpili
k němu wčedlnĳcy. Někdy/ v/ Exemplum:
Stans ad pedes eius a tergo / Stogecy v
noh geho z zadu. Někdy/ na/ Exém. Si
egressus fueris ad pugnam/ Wygdešli na

Těz příst.
Luka vii.
v Mo xxi
v Mo xxi

- Eze. xxxiii** woynu. **Uteky/do/** **Exem:** Potabis usq;
Skut. xxi ad feces/ **Přiti budess až do kwasnic/ Ute-**
ky/před/ **Exem:** Ad tribunal cesaris sto/
před stolicý Cýsarowú stogým.
De. De/ **neky se exponuge/3/** **Exem**
i Moy. ix Formavit dominus deus hominē de limo
Ma. xxvii terre/ **Způsobil pán Bůh člověka z bláta**
Téz. xxi. země. **Uteky gē/s/** **Exem:** Descende de cru-
ce/ sstup s kříže. Uteky/o/ **Exem:** Quid
vobis videtur de Christo? Co se wám zdá
o Krystu? I In. In prepositio: quā-
do deseruit accusatio casui: tehdy neky
Téz. xiiij. slowe/ **na/** **Exem:** Ascendit in montem/
Téz. xxi **wstúpil na hůru. Uteky/do/** **Exem.** Ite
i Br. xxiij **in castellū/gdete do městečka. Uteky/ př-**
Exem: Neq; peccavi in te/ **aniž sem zhře-**
šyl proti tobě. Uteky/nad/ **Exem:** Neq;
i Tymo. i **dominari in virū/ Ani panowati nad mus-**
Zial. ciiij. **žem. Uteky/za/** **Exem:** In seruum venun-
datus est Jozeph/ za služebníka p dan gē
Přij. xxiij **Jozeph. Uteky/w/** **Exem:** Impij corruēt
in malū/ bezbožnij vpadnú we zlé. Quādo
vero in deseruit abletō casui / tehdy neky
Lukas. ij. **slowe/w/** **Exem** Inuenerūt illū in templo
Math. iij **Ualezli ho w chrámě. Téz:** In diebus ill-
Téz. xij. **is/wtěch dnech/ ne za těch dnů. Téz:** In
Tu téz. **illo tempore: wtom času: ne wten čas. Téz**
Amos. vij. **In illo die/wtom dni/ne wten den. Uteky**

Etymologij.

3/ *Erēm*: Bibentes vinum in phialis/ př
 gůce wĩno 3 *Koslůtků*. *Utkdy/na/ Erēm*
Jan nřĩ.
Tez řřĩ.
Jan nřĩ.
Tez řřĩ.
 Jam nř sum in mundo/ gĩz neyse m na swě
 te. *Utkdy/ za/ Erēm*: Recubuit in cena
 super pectus eius/ *Odpočĩw al za wečerĩ*
 na přsech geho. *Utkdy/mezy/ Erēm*: Be
 nedicta tu in mulieribus / *Požehnaná ty*
 mezy ženami. *Gessře sũ nekteré prepositio*
nes/ magic rozličné acceptiones / ale pro
 vřácenĩ gich zanecham.

Osmá Stránka Etymologij/
 gest(yakž *Latinijcy řĩřagĩ*) de
Interiectionibus.

G *Ac* množstwũ gest rozličných inters
 ieccy/ gessřo gich *Poete vřĩřwali/ wssak tu*
to toliko ořech/ kterěz se nalězagĩ w Bibliĩ
 rozsudek vřĩnĩm.

G *Ah ah. Ah ah*: *Interiectio streyskás*
nũ a testnost vřazuge. A řesky mĩře se ex
ponowati / ach ach/ neb / ach nastoyte.
Erēm: *Ah/ ah domine deus/ ecce nescio lo*
qui/ quia puer ego sum/ Ach ach/ neb/ ach
nastoyte pane Bože/ hle nevmũm mlurwio
ti neb dũře sem yá. Item: *Ah ah diei/ quia*
prope est dies domini / Ach ach/ neb/ ach
nastoyte dni/ neb blĩzko gest den paně.

G *Vah. Vah*/ gest hlas posmũwagũře

Osma Stranka

oý/ědyž wystaugúje wytrikugenne/a něto
co někomu wycítáme. Což newým yakby
lépe česky wyložil/ yako/ hahá. **Exemplū:**
Vah qui destruis tēplum dei / et in triduo
reedificas illud: Hahá gessro borúš chrám
Boží/ a we třech dnech zase gey starúšs.

Ma. xxv

Item/ Vah calefactus sum / Haha zhřel
sem se.

Ezai. xliii

¶ Racha. Racha/ gest hñes
wu srdecného hlas nerozumný / Kterýž se
s chrkáným/ srwáným/ neb odkasslowá-
ným: někomu nawzdory činí. **Exemplū:**

Math. i. v

Qui dixerit fratri suo Racha/ reus erit con-
silio / Ědoby řekl bratru swému Racha/
hoden bude rady.

¶ Euge. Euge / gest hlas wděčnost
znamenagický/ což česky lépe dýšs/ Nieho
děk/ nešby řekl/ bopomožý. **Exēm:** Euge
serue bone/ Niehoděk sluho dobrý.

Čez. xxv.

¶ Heu ve. Heu a ve/ zámutek a bolest
oznamugú/ Což česky nemůžes lépe wylo-
žiti/ yako/ Bieda. **Exēm primi:** Heu mihi
domine/ Bieda mne pane. **Exemplum ses-
cundi:** Ve vobis diuitibus/ Bieda wám
bohatým.

Judyk. vj
Luka. vj.

¶ Anna. Anna/ gest In-
teriectio deprecatiua / A tak Hosi Anna fi-
lio dauid/ mášs exponowati/ O deý Bože
pomoc synu dawidowu. A ptož zle se ex-
ponuge/ spasení s synem Dawidowým.

Mat. xxi.

Sinis de Interiectione,

Etymologij.

Tato gména se vydáwagj
k lastawému / a vprjímé / rozwážen
nij / každému rozumnému
wykladači.

IESVS.

Tponěwádž toho neyswětejššj gména
na Gězus / y Latinjcy z Kzecciny / y něm
cy / y také ginj yazykové / w celoſti geho
wšjwagj: A z Latjny w celoſti wykladaš
gij. A to gméno w celoſti swé / wykladem
prawým / Spasjtele nám znij / a swědčij.
K tomu také y w Czeſké řeči w celoſti swé /
bez proměnenij té ſyllaby / zus / w žjſs / wč
ſſené má zněnj. Za ſluſſné se widij / aby
ono w wykladanij nowého Testamentu /
w celoſti swé bylo kladeno. A to w celé de
clinacy / Takto.

Math. i

Nominatiuo: tento Gězus. Genitiuo:
tohoto Gězusa. Datiuo: tomuto Gězuso
wi. Accusatiuo: tohoto Gězusa. Vocas
tiuo: O Gězu. Ablatiuo od Gězusa.

Když se pač kněmu to gméno Kryſtus
přidáwá / přidagjč k tomu geſſtč y to ſlo
wo / pán / Takto mášs declinowati.

Nominatiuo: pán Gězus Kryſtus /
neb pán Gězu Kryſt. Genitiuo: pána Gě
zu Kryſta. Datiuo: pámu Gězu Kryſtu.

Osmá Strana

Accusatiuo: pána Gésu Krysta. Vocatiuo: o pane Gésu Kryste. Ablatiuo: od pána Gésu Krysta.

MOSES.

I Téz to gméno Moses / má declinováno býti jako Gésus. Neb toho gména z Kzecciny/ Latinšicy/ y Němcy tak všíj wagů. Christianus.

Statk. xi

I Swědcij skutkové Apostolské. Zie neyprvé včedlnšicy Krystowi / od Krysta. jakožto (podlé výkladu Krazmowa) od původu/ neb od předchůdce/ a od pána swěho/ Krystyanowé slauli. Jakož též Herodyanowé/ od Herodesa. A tak Latšiny a Christo/ Christiani/ non a Baptismo Baptismiani dicuntur. Téz němcy / von Christo/ christn/ se gmenugů/ Ne von der tauf tauser. Tak také y w České řeči w zákoně Páně/ od Krysta / Krystyanowé

Mar. xij.

Statk. xi

Stu xxvj

i Petr iij.

by se měli w textu wykládati. Aby také g gméno swěho náboženstwůj / od původu / a od pána swěho měli. Krystyan gest ten/ kterýž ducha Krystowa/ a pomazání od něho má/ a kterýž g skutečný následovník pána swěho pána Krysta. Jakož otó Apostol swědcij: Kdož nemá ducha Krystowa/ ten není ge°. A Swatý Jan:

Exij. viij

i Jan ij.

Wy pomazanij máte od swateho . Sam Mat. xvj
 pak pan Krystus/Chceli kdo za mnau při
 güti/ at zaprj sam sebe/ a at wezme Krjž
 swuy/ a následuge mne. A protož/ wossyckni
 kterjž křest přiyali/ dobrij y zlj/ od te sluje
 bnosti Křestiané budau nazwani : Latjjs
 ně Baptizati/ wel (si dici poteris) Baptis
 smiani . Ale Krystianowé / nemohau než
 od ducha Krystowa/ od pomazanij geho
 a od pana Krysta skutečného následowá
 nj / gmenowan býti . O tiech zákon na
 vřazaných místech mluwj .

AMEN,

¶ Amen: Gest slowo židowské/ ku po
 tworzenj řeči kteráž se mluwj/ a bere se něs
 kdy za vere/ neb za fideliter . Exemplum:
 Amen dico vobis nescio vos/ to gest. Wěr Mat. xxv
 ně neb právě pravjím wám / neznámě
 wás. Těz: Hec dicit Amen/ testis fidelis et Zgew. iij.
 verus / Totoť pravj právě neb wěrně /
 swědek wěrný a pravý . A tak Amen est
 aduerbium qualitatis.

¶ Někdy pak Amē (když na koncy slow se
 postavuge) znamená žádost/ aby se to sta
 lo očem se mluwj/ což wykladač někdy wy Zialm xl.
 ložil latjně Fiat/ kdez bylo židowsky Amē. a lxxj.
 A někdy toho slowa tak bez wykladu ne- Necem vij

Math. xl
j. Tym. i

chal. Exém: Respondit omnis populus
Amen. Sed libera nos a malo / Amen. So
li deo honor et gloria in secula seculorum
Amen. Ačby mohl tu Amen wyložiti / buď
to / neb staň se to / quia habet significatio
nem verbalem / a gest natom mýstě ver
bum precatium. Wssak že obyčeg gest
náravně zvyklý toho slova neměni
ti / ale tak předce židowsky ge wys
slowiti. Jakož též to slowo Ala
leluia. Protož říkěyme / sa
mému Bohu čest a
sláva nawěky
wěkyw.

A M E N . .

Tak dokonána gest Knížka
tato potřebná / y také užitečná .
Kteráž prwé w Českém yazyku
byla wydána / a teď po druhé gě
wytisřena w Nornerce skrze Ja
na Günthera / nákladem Marti
na Knížhare obywatelě w Sta
rém Městě Pražském. Léta etc.
M. D. XXXIII.

